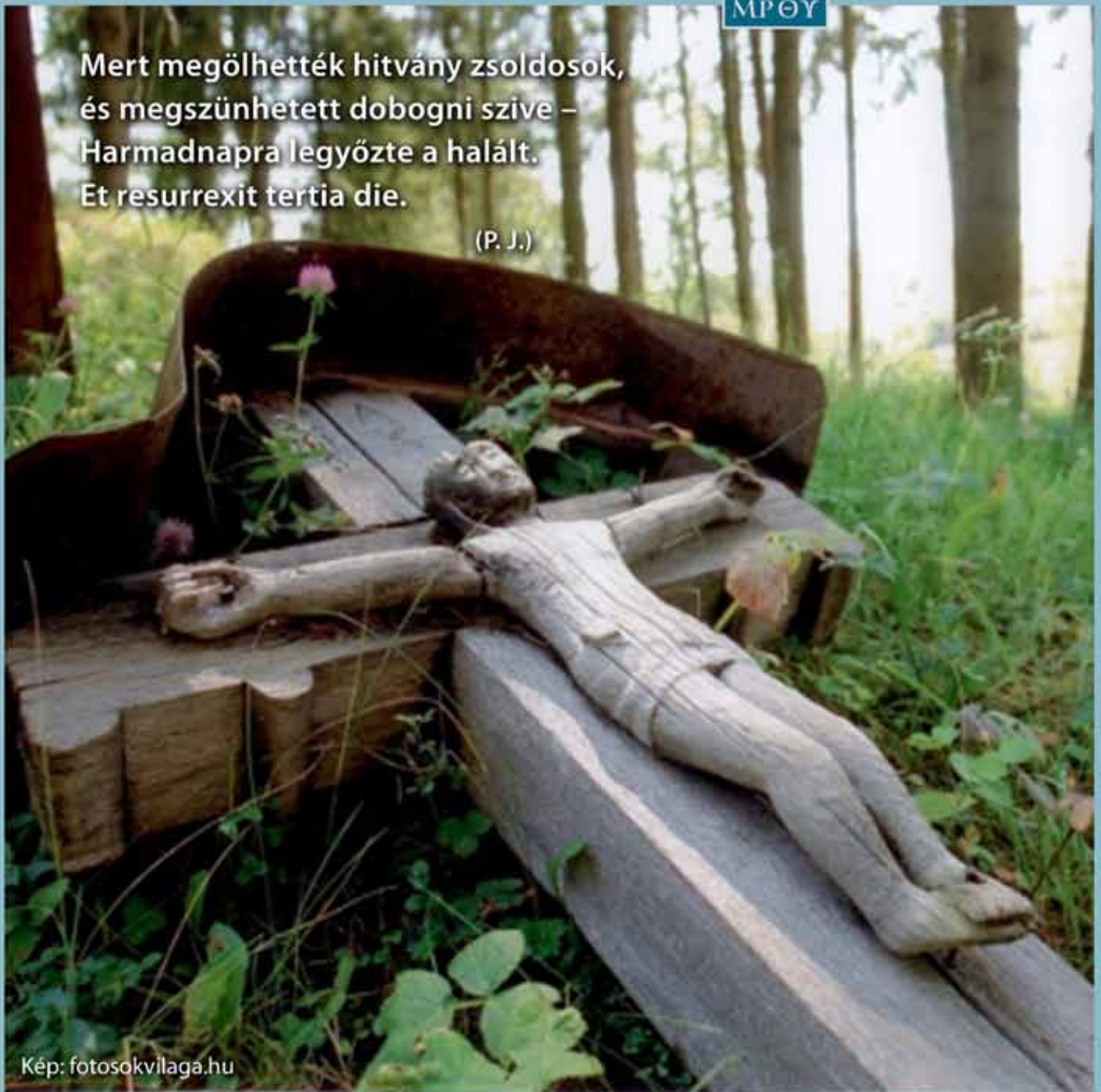

PIÁRFUTÁR

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszünhetett dobogni szive –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

(P. J.)

Kép: fotosokvilaga.hu

HARMADNAPON

Következik a végső Golgota.
A kicsike, a helyi, az egyéni,
mert kinek-kinek meg kell halnia
ahhoz, hogy e világon tudjon élni

Következik az önfeláldozás.
A látványtalan és örült alázat,
míg fölhasítja bőrödét a nyárs,
a test pedig vergődik, mint az állat.

És megreped a hegy. Csorog a vérünk,
az üres éjben elhasad karunk.
Csak az válthat meg, aki meghal értünk,
s csak azt váltjuk meg, kiért meghalunk.

(Gyurkovics Tibor: Péntek)

bolt.piarista.hu

EZEK A FIATALOK...

A SZEPIPRESS jelenti

IV. PANEL RENESZÁNSZ FESZTIVÁL
2011. MÁJUS 15. VASÁRNAP 9.30-17.00

A Panel Reneszánsz Fesztivál lélekemelő, közösségformáló szándékkal született 2008-ban. Ez a megújító jellegű program arra hivatott, hogy Szeged északi panel lakóvezetében lakóknak biztosítson olyan évente megismételhető, ún. hagyományteremtő kulturális programot, mely által a rendezvény idejére a városközpont a „panelba költözik”.

A hagyományteremtő program 2011. május 15-én negyedik alkalommal kerül megrendezésre iskolánkban, a Dugonics András Piarista Gimnázium sportcsarnokában. A programkínálat minden korosztálynak egyaránt kecsegtető: lesz gyermektáncház, többféle kézműves mesterségbemutató, diákszínpad – ahova a Dugonics Társaság díjazottjai hozzák legjobb produkcióikat -, íjász verseny, családi zsákban futás, szórakoztató akadályverseny, paravánfestés, grimasz fotó verseny és "Erős Ember" válsztás.

IMPRESSZUM

PIÁRFUTÁR

A szegedi piaristák lapja

Megjelenik havonta
Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003.

SZERKESZTŐ
Mészáros Ferenc

KORREKTÚRA
Szarkáné Gyerjék Judit

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Férc Szemes Áron

SZERKESZTŐSÉG
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Tel: 62/549-090
Elektronikus levélcím:
piarfutar@szepi.hu

KIADÓ
Dugonics András Piarista Gimnázium
a Dugonics András Alapítvány támogatásával.
Számlassám:
10402805-28012423-00000000

FELELŐS KIADÓ
Papp Attila

NYOMÁS
Planet Corp. Szolgáltató Kft.
6771 Szeged, Makai út 4.

Kizárólag belső terjesztésre.

Értékeljük az értékelést

Sokszor hangoztatott alapvető jellemzője iskolai életünknek, hogy oktató – nevelő munkánk akkor lehet sikeres, ha abban szülők és nevelők együtt munkálkodnak. Érzékelve értékelési gyakorlatunk felülvizsgálatának szükségességét, nevelőtestületi értekezleten vitattunk meg számos ezzel összefüggő kérdést. Arra törekedtünk, hogy kiszámíthatóbb, ellenőrizhetőbb rendszert dolgozzunk ki. Ennek értelmében a következőkről szeretnénk tájékoztatni Önöket:

– Havonta legalább egy jegyet minden tantárgyból adunk, melyek hó végéig az e-naplóba beírásra kerülnek.

– A dolgozatokat két héten belül ki kell osztani (egészen pontosan ez 10 munkanapot vagy 14 napot jelent – a tanítási szünetek nem számítanak bele a munkanapokba), onnantól a diák eldöntheti, kéri-e az adott jegyet vagy sem. A dolgozatokra a dátumot fel kell írni, ezzel szeretnénk elkerülni a félreértéseket.

– A témazáró jegy értéke kétszeres szorzóval számolandó (ez elsősorban kategóriáknál, ill. félévi és év végi osztályzatoknál lehet fontos).

– Amennyiben a diák érdemjegyeinek átlaga 1,5 alatt van, nem léphet magasabb évfolyamba, 1,8-tól elégséges a teljesítménye, a kettő között pedig mérlegelés tárgyát képezi az osztályzata. Ez utóbbi természetesen nem bizonytalanságot takar, pusztán annak lehetőségét teremti meg, hogy figyelembe vegyünk számos olyan egyéni szempontot és emberi sajátosságot, ami az adott helyzetet indokolhatja (pl. családi- és személyes válságok nyilvánvalóan más helyzetet teremtenek, mint ha valaki csupán szorgalmának hiánya miatt kerül bukás közelébe).

Bízom benne, hogy ezek a változások tanulóink teljesítményének javára és előnyére válnak. Mindezek mellett azonban továbbra is kiemelt fontosságot jelent intézményünk számára a személyes kapcsolattartás, ezért ezúton is kérem: éljenek az intézményi és egyéni tanári fogadóórák által nyújtott lehetőségekkel. Problémáik, nehézségeik esetén keressék tanárainkat továbbra is bizalommal!

Papp Attila
igazgató

Piarista Közösségi Központ

A közösségfejlesztéshez kell egy jó hely – vallják a piaristák. Ennek jegyében többgenerációs közösségi tér kialakítására adtak be pályázatot 2008 augusztusában az Új Magyarország Fejlesztési Terv, Dél-Alföldi Operatív Program keretében a „Szociális alapszolgáltatások és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése” című (DAOP-2008.4.1.3/B pályázati felhívásra, amelyen 2009 tavaszán több mint 48 millió forint európai uniós támogatást nyertek el. A legfőbb cél egy építő közösség létrehozása, a nem formális és informális tanulás módszerével és egy támogató környezettel.

Az építkezés során a Piarista Gimnázium udvarán a tornacsarnok bővítésével készült el egy 120 négyzet-

méter alapterületű, többfunkciós közösségi tér. A sportpályához, a parkosított kerthez kapcsolódóan korszerű, minden igényt kielégítő játszótér épült.

„Egy olyan közösségi színtér készül, amely fiataloknak és családnak kínál lehetőségeket a szabadidő értékes eltöltésére. Betérhetnek hozzánk olvasni, társasjátékozni, csocsózni, ücsörögni; választhatnak különféle programjaink közül is, vagy megállhatnak akár csak egy csésze teára is nálunk – kinek mihez van kedve. Ezen kívül itt, ezen a helyen szeretnénk vendégül látni minél több lelkes művészt is, mert itt teret kaphatnak megmutatni

tudásukat, kifejezni gondolataikat” – olvasható a projekt leírásában.

Ennek megfelelően mozgásórákkal (jóga, néptánc, torna), klubfoglalkozásokkal (filmklub, kismama-klub stb.), előadásokkal (pályaválasztási, életvezetési, környezetvédelmi, társadalmi stb. témákban), lelki programokkal (lelkigyakorlat, hittan) várjuk az iskola és a környék közösségéhez tartozó érdeklődőket.

Szeretnénk, ha a PIKK kedvelt találkozóhely lenne mind diákjaink, mind a városrész lakói számára.

MSZT

A
Sík Sándor
Piarista Egyetemi
Szakkollégium
április 28-29-én rendezi
hagyományos
OKTOGON NAPOK
rendezvényét.

ÁPRILIS 29. PÉNTEK

18.00 órákor

Buda Ferenc Kossuth-díjas költő, műfordító estje „Mi híja még” címmel

ÁPR. 30. SZOMBAT

14.00 órákor

Dr. Szalai Márta intézetvezető PPKE-JÁK előadása Házasság vagy élettársi kapcsolat? Hitek és tévhitek címmel

16.00 órákor

Prof. Dr. Botos Katalin egyetemi tanár, SZTE-GTK, PPKE-JÁK előadása A család: a gazdaság alapegysége címmel

A helyszín: Szeged, Lechner tér 2/a
Mindenkit szeretettel várunk!
A belépés díjtalan.

Megalakulóban a Szegedi CSILLAGFÉNY HARANGKÓRUS!

Minden fiatal és felnőtt, általános iskolástól a nyugdíjasig szeretettel várunk a közeljövőben megalakuló Kézi Csengettyű és Harang kórusba, zenei ismeretek, és énektudás nélkül is. A megfelelő számú jelentkező esetén a helyi szervezet megalapítjuk. A játék csak a csengettyűkön és kézi harangokon történik, folyamatos és rendszeres képzésekkel összekapcsolva. A jelentkezéseket Révész István részére küldjék el, az istvanrevesz@citromail.hu internetes címre. Kérjük, hogy ismertessék az ismeretségi körükben mindenkinek!

Most repül a kismadár!

A Mester Tanoda fotó műhelye kiemelkedő felévet produkált 2011-ben. A Fény és Árnyék fotóversenyen az első díjat Pataki Gergely (piarista) hozta el Árny című képével. A többiek is jól szerepeltek, hiszen második Petrovski György (piarista) Villa, míg a harmadik helyet Laurinyec Anita (radnótis) Deus ex Machina című fotója érdemelte ki. Különdíjat kapott: Liska Áron (piarista) és Lénárt Ivett, valamint dicséretet

Wéber Dávid Márk (piarista). A „Szegedi képek, szegedi arcok” fotó- és képzőművészeti pályázat portré és természet fotó kategóriájában is sikerült komoly eredményeket felmutatnia az iskolának. Krámer Péter András (piarista) lett az év díákfotója, és a természetfotó kategóriának a győztese is. Portré kategóriában Petrovski György a harmadik helyet érte el.

Az elért eredmények közös munkánk gyümöl-

csei, hiszen Szegheő József megajándékozta az iskolát két darab spot lámpával, igazgató úr közreműködésével megvásároltunk egy szoftvert a fotósoknak. Fábri Géza szervező munkája is „aranyat ért”. Azonban én telhetetlen lévén, azt szeretném, ha ez a kiugró eredmény nem maradna folytatás nélkül. Ehhez pedig biztos alapokra lenne szükség. Ez pedig csak akkor megy, ha...

Herner Donát

TERMÉSZETTUDOMÁNYI CSAPATVERSENY!

2011. május 12., 15.00 – 17.00
4 fős csapatok jelentkezését várjuk.
Jelentkezz a szaktanáraidnál, minél hamarabb!

Segítség a felkészüléshez:

1. BIOLÓGIA

A Dél-Alföld Nemzeti parkjai: a Kiskunsági Nemzeti Park és a Körös-Maros Nemzeti Park

Átnézendő:

– Fontosabb védett természeti területek
– Védett fajok – fajfelismeréssel
– Kiemelten: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Mártélyi Tájvédelmi Körzet, Maros-ártér

Források:

– www.nemzetipark.gov.hu
– Az iskola földszinti folyosójának tégla vágó tablói (védett fajok, Nemzeti Parkok)

– A földrajz/biológia tanterem tégla vágó tablói

2. FÖLDRAJZ

A verseny témája a természetvédelem, különös tekintettel Magyarországra. A verseny anyagát a következő folyóirat-cikkek képezik:

– Élet és Tudomány, 2011. január 21., 78-79. oldal: Hol tart a dunakeszi láp ügye? (a cikk megtéséhez szükséges egy kis internetes tájékozódás is)

– Élet és Tudomány, 2011. március 11., 300-302. oldal: Leütött madarak

– Élet és Tudomány, 2011. március 18., 338-340. oldal: Eltérő érzékenység

– Földgömb, 2010. szeptember-október, 70-77. oldal: Sasszemmel a Hortobágyon

– Heti Válasz, 2011. február 17., 16-18. oldal: Az Audi esete a futrinkákkal

– HVG, 2011. március 19., 28-29. oldal:

Állati sorsok

– Természet Világa, 2010. augusztus, 356-360. oldal: Óserdők Európában

– Természetbúvár, 2011/1. szám, 10-12. oldal: A klímaváltozás hatása egészségünkre

A folyóiratok mind megtalálhatók az iskolai könyvtárban.

Feladatok:

1. Tabló készítése az egyik folyóirat-cikk alapján. Méret: A2, a képek ne a folyóirat képei legyenek, a szöveg ne szó szerinti idézet legyen, legyen rajta valamilyen más forrásból származó anyag is a témáról!

3. KÉMIA

Jelige: 2011 - A kémia éve (!?)

Paks: Te vagy az egyetlen...

A fukusimai atomerőmű-baleset

Források:

1. Kémia 9., Az atom felépítése, szerkezete (15. oldaltól 30. oldalig)

2. A paksi atomerőműről információt találsz a Wikipédián és az atomerőmű saját honlapján, azaz a www.atomeromu.hu honlapon.

3. A fukusimai atomerőmű-balesetről szintén a Wikipédiát érdemes böngészned.

4. FIZIKA

1. konstrukciós feladat: traffipax: Külső szemlélőként (nem a jármű kilométer óráját leolvastva) valamilyen járműnek a sebességét egy tetszőleges kiválasztott helyszínen meg kell határozni. A mérés menetét illusztrációkkal (pl. digitális fénykép + paint + moviemaker), számításokkal kidolgozva a verseny kezdetekor adja le lehetőleg elektronikus formában.

2. Asztrofizika teszt esetleg

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Veled sirtak az ágvészített
fatörzsről a szemek
Már száraz szemmel megyek
át a kis tón
miben fejenállnak a nagy fák
És jobban fáj a bánat múlása mint a bánat.

Diákjaink gondolatai a nagyhétre

Nagyböjt V. vasárnapja

A Biblia ezen a Vasárnapon a feltámadás lehetőségeit mutatja be. Egyik esetben a zsidó nép feltámadásáról, a másik esetben a hit és Jézus által való feltámadásról szól.

Az olvasmányban az Úr igéjét halljuk Ezekiel próféta szájából, aki rámutat a párhuzamra: a fogság=halál, illetve a szabadulás=feltámadás, amely az új élet, amit Isten lehel az emberekbe.

János evangéliuma Lázár feltámadását beszéli el. Márta Jézus elé siet, amikor megtudja, hogy közeledik és megmondja neki, hogy Lázár négy napja halott, de egy percig se kételkedik abban, hogy Jézusnak hatalmában áll visszaadni neki az életét. Amikor Jézus megtapasztalja Márta sziklaszilárd hitét, feltámasztja Lázárt. Jézus csodáira jellemző, hogy csak akkor következnek be, ha szilárd hitet tapasztal.

A feltámadáshoz, vagyis az új élethez az Úr szeretetén kívül szilárd hitre van szükségünk, csak így tudunk mi is feltámadni.

Pataki Gergely 12. A

Elmélkedés a húsvéti vacsoráról

Az olvasmányban (Kiv 12, 1-8. 11-14.) azt olvashatjuk, hogy Isten miként rendeli el az első húsvéti vacsorát, mely az egyiptomi szolgaság idején volt. Nem csak a húsvét miatt rendeli el, hanem a tíz csapás közül az egyik (véleményem szerint a „legkegyetlenebb”) csapás ellen való védelem miatt is. A bárány Jézust szimbolizálja és az, ahogy elrendeli milyen bárány legyen (legyen hibátlan, hím és egyéves), szintén Krisztusra utal, ugyanis a hibátlan az Jézus tisztaságára, büntelenségére utal, a hím az egyértelmű, az egyéves pedig hogy erre évenként emlékezni kell, évenként újra meg kell tenni.

Az evangéliumban (Jn 13, 1-15) az utolsó vacsora menetét nem olvashatjuk, viszont részletesebben leírja a lábmosás szertartását. Jézus ezzel azt akarja kifejezni, hogy mivel Ő is megmosta az ő lábukat, ezért egymásnak is meg kell mosniuk, ugyanis Ő a Mester, az Úr. Tudta, hogy el fogják árulni, sőt, azt is tudta, hogy ki lesz az. Ezért mondta „Ti tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” Péter itt is előbukkan végtelen szeretetével az Úr iránt. Egyedül ő méltatlankodik amiért Jézus megmossa a lábát. Jézus elmagyarázza neki miért teszi, és Péter „visszavonulót fúj”.

Wéber Márk Dávid 10. A

Nagypéntek

Az egyházi liturgiában, és magában a kereszténységben, a jelképekben legtöbbször Jézus kereszthalála jelenik meg. Sokszor hall-

hatjuk, hogy az Isten Fia meghalt bűneinkért, mindannyiunkért szenvedett. Tapasztalatom szerint ez sokaktól távol áll, és túl mély filozófiai, teológia tartalommal bír, melyet – véleményem szerint – egy egyszerű embernek nem feltétlenül a feladata megérteni...

Jézus szenvedéstörténetében két lényeges pontot gondolok fontosnak. Jézus, az Isten fia, aki ember volt, azaz ugyanolyan érzésekkel és gondolatokkal rendelkezett, mint mi. Elfogadja „sorsát”, az Atya akaratát. Tudta jól, hogy ez a halál nem lesz egyszerű, tele lesz szenvedéssel, fájdalommal, mégis vállalja ezt a kockázatot, azért, mert az Atya ezt kívánja. Az Isten szeretet: ez az evangélium üzenete. Ha Isten szeret minket, akkor akarata is szeretettel teli, azaz ha ráhagyatkozunk, akkor az, bármi történjen is, a javunkra fog szolgálni. Ha így tekintünk az életünkre – legalább is én így szeretném az életemet vizsgálni –, akkor halálos ágyunkon nem fogjuk úgy érezni magunkat, mint aki egy egész emberöltőt elpocsékolta volna.

A második, számomra igazán fontos üzenet, az ellenség szeretete, a benne levő jó meglátása, és a pillanatnyi düh legyőzése. Úgy gondolom, Jézus is teljes értékű ember volt, biztosan érzett dühösséget, ellenszenvet ellensége, illetve megkínzói iránt, de testén és ösztönein úrrá tudott lenni. Ezt kell nekünk is véghezvinnünk. Úgy gondolom, minden emberben van, ha nem több, de egy parányi jó. Ha nem élünk előítélettel, és meg tudunk bocsájtani látszólagos ellenségeinknek, akkor előbb-utóbb előbukkan belőle a jóság, és talán egyszer megkínzói iránt, akit ő átvert. Mi is elkövetünk hibákat, megbánunk olyanokat, akiket nem akartunk volna, vagy olyat teszünk szándékosan, amelyet később megbánunk. Ebben az esetben mi sem szeretnénk, ha bocsánat nélkül távoznánk az illetőtől. Persze Jézus magatartása messze felülmúlja ezeket a dolgokat, hiszen ő feltétlenül megbocsájtással él. Kérés nélkül is megbocsájt minden megkínzójának. Ő maga a megtestesült szeretet.

Veréb Szabolcs 13. B

Húsvéthoz vezető út

Megszületett karácsonykor egy kisfiú, akit Isten fiának nevezünk. Már gyerekkorában is meg akarták ölni (Heródes). Életében tanítványokat szerzett, betegeket gyógyított, rossz embereket jóvá tett, megalapította a kereszténységet. De ezt sok pogány irigyelte, így üldözni kezdték a keresztényeket és Jézust. Ő tudta hogy meghal, de mégis tovább folytatta a tanítást az üldözés ellenére. Végül

keresztre feszítették, majd harmadnapra feltámadott és ezt ünnepeljük Húsvétkor. Jézus pedig halálával megnyitotta a mennyek kapuját és felment a mennybe ítélni élőket és holtakat. Ebből következik, hogy Húsvét ünnepe az önfeláldozás és az önzetlen szeretet ünnepe.

Andróczki Máté 7. B

Húsvétvasárnap, Urunk feltámadásának ünnepe – Húsvéti vigília

Isten a képmására teremtette az embereket „kis isteneknek”, hiszen ő a világon uralkodik, az ember pedig a Földön. Arra törekedett, hogy mindenünk meglegyen és semmiben se szenvedjünk hiányt. Olyan ő számunkra, mint egy szülő, a legjobbat akarja nekünk, és ezt a kapcsolatot az is bizonyítja, hogy hasonlítunk Istenre úgy, mint gyerekek a szüleikre.

Mária és Mária Magdolna valószínűleg azért mentek a sírhoz, mert gyászoltak. Teljesen normális emberi érzéseik voltak, nekik sem volt könnyebb, hogy tudták, hogy majd Jézus feltámad. Lehet, hogy kételkedtek is és megrendültek a hitükben. Érezték azt, hogy a halálával már semmi sem lesz a régi, valami hiányozni fog az életükből. Amikor meglátták az angyalt, először megijedtek, majd biztosan megkönnyebbültek valamilyen szinten, mert a hitük visszanyerte biztos alapjait. Az örök halálra rémültek, mert a hitetlen embereknek a csodákra nincsen magyarázata, míg a hívőnek van: Isten. Félelmetes dolog az ismeretlen, ha valami különleges dologra nem találunk magyarázatot. Félünk, mert nem tudjuk, hogyha ez megtörtént, mi történhet még. Az az egyik legrosszabb érzés, ha nem tudjuk irányítani a körülöttünk zajló dolgokat. Az asszonyok is remegtek, biztosan felzaklatta őket, amit a sírnál láttak, hiszen ez nem szokványos dolog. Amikor megjelent nekik Jézus, nem szóltak egy szót sem, csak odarohantak hozzá, térdre estek és átkarolták. Lehet, hogy egy hang sem tudott kijönni a torkukon, mert olyan boldogok voltak. A nagy veszteség, amit átéltek, egyszerre eltűnt és ismét köztük volt, akit szerettek. Jézus Galileába hívta az apostolokat. Biztos lehetett abban, hogy el fognak jönni, vagy azért, mert annyira szeretik és mindent megtennének érte, vagy a kíváncsiság hajtja majd őket. Számomra ez azt bizonyítja, hogy Jézus mindenhol jelen van és ő akármire képes. Ha imádkozunk hozzá ő biztosan tud segíteni a gondunkon, ha nem is úgy, mint ahogy mi elképzeltük, de valami megoldás biztosan születik.

Őszi János 7. A

SZEPICENTRUM

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

*Átugrottam az akadályon
győztesen ültem paripámon
vesszőből volt a paripám
Csodálkoztam az akadályon
eltűnt míg én a paripámon
babráltam a kötőfékkel.*

PIÁRFUTÁR

Volt egyszer egy portya...

Csapatunk – mint mindig – egy fergeteges portyát tudhatott maga mögött április negyedikén. Idén Pomázra ugrottunk át összesen három napra, de ez a pár nap elég volt ahhoz, hogy jól érezzük magunkat, ünnepeljünk, túrázzunk egy jó nagyot, játsszunk sokat és hogy fáradtan, de elégedetten üljünk a vonaton és várjuk mikor érkezünk haza, Szegedre.

Mindez péntek délután kezdődött: sulit után felpattantunk a vonatra és máris magunk mögött hagytuk az állomást. Este, mikor megérkeztünk, zászlószertartás keretein belül köszöntöttünk pár kaposvári érdeklődőt, ugyanis azért jöttek, mert tervezik, hogy náluk, Kaposvárott fellendítik a cserkészteket. Gyors vacsora után egy kis mozizás következett: az Asterix és Obelix című film második részét tekintettük meg. A film után pizsiosztás-mosakodás, majd a jól megérdemelt pihenés (takarodó) jött, hogy aztán másnap újult erővel vágjunk neki a nagy kalandnak.

Mint minden nap, a második napon is fel kellett kelni. A reggeli zászlófelvonás az átlagosnak indult, jelentés, szolgálatadás, stb. Az egész szertartást Laca fejezte be... legalábbis azt hitte, hogy ő fogja befejezni. Bizony, csapatparancsnokunknak aznap volt a születése napja, és ezt megünneplendő átadtunk neki egy üres kosarat... amit aztán az őrsvezetők meg-megtöltöttek mindenféle finomsággal. Persze valami marandót is kapott. Egy CD is landolt a kosarában, amin – a csapat által összeállított – zene-kollekció szerepelt. Mint már mondtam, szükség volt az erőre, mivel aznap délelőtt útra keltünk és túrázni indultunk. Egészen pontosan a Lajos-forrást látogattuk meg.

Amint odaértünk, kipihentük magunkat, ebédeltünk egy kiadósat (saját készítésű szendvics), majd aki úgy gondolta, nem volt elég neki a túra, az Lacával tarthatott meg nézni a két évvel ezelőtti táborhelyünket, a Bányászúti rétet. Én is velük tartottam, és hát nagyon jó volt visszaidézni azokat az élményeket, emlékeket. Akik viszont a Lajos-forrásnál maradtak, Zsiga köz-

reműködésével kifulladásig, mármint indulásig játszottak. A szállásra vezető út már csendesebb volt, mindenki elfáradt egy kicsit a nagy túrázásban.

Megérkezés után volt még egy kis idő játékra, mosdásra, tábortűzre készülésre, mielőtt még a vacsora elkészült volna.

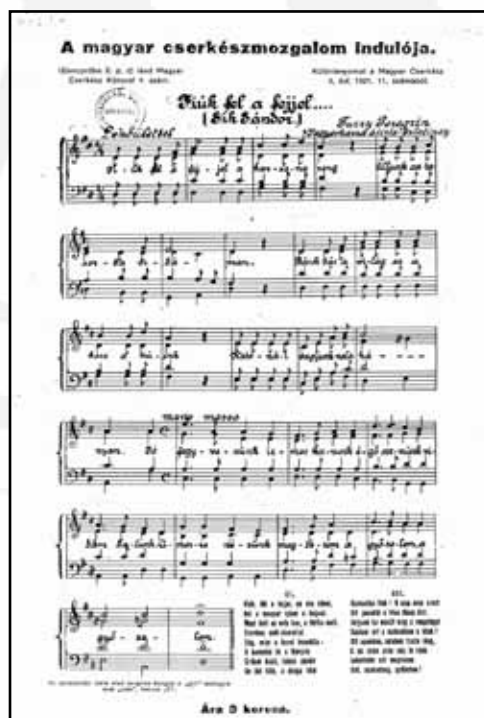
Mmmm, igen, a vacsora... csilisbab volt. Nagyon finomra sikeredett. Az utóhatása senkit sem érdekelt. Vacsit megvolt, jöhetett a tábortűz, ahol végignézhettük és átélhettük, ahogy Dionüszosz kitalálja, hogy ő bizony a bor és mámor istene szeretne lenni. Ebben segített neki félig kecske, félig ember barátja, Ampellosz. Tábortűz zárása után

ismét megkaptuk a lehetőséget, hogy nagyon gyorsan ágyba, mármint hálózsákba bújunk, és meg se szólalunk.

És eljött a harmadik nap. Nem volt idő a semmittevésre, nyolckor mise volt, majd reggeli után el is hagytuk szálláshelyünket, természetesen csakis a csoport/csapatkép készítése után. Katt-katt, és máris a buszon ültünk. De nem egyenesen a pályaudvarra mentünk, hanem az Iparművészeti Múzeumba néztünk be. Mindenki száját tátva bámulta a még addig nem látott kiállítási darabokat. Nézelődés után elgyalogoltunk a Nyugatiba, útközben egy frissítő fagyit erejéig megálltunk, felültünk a vonatra, ledobtunk minden terhet magunkról és bedőlünk a MÁV kényelmes üléseibe. Volt, aki az ablak felé dőlve bámulta a tájat, hallgatva a zakatolást, mások gitárt kaptak kezükbe és énekeltek, kártyáztak beszélgettek...

Szóval, az a szokásos hazautazós, elcsendesülő, a portya legjobb részeire visszaemlékezős hangulat ült a vonatra. Egyszer csak bekövetkezett az, amit nem igazán szeretünk egy ilyen jó kis kikapcsolódás után: ha zaértünk (Természetesen ez nem azt jelenti, hogy akárki is nem szeretne otthon lenni). Egy csatakiállítás erejéig még együtt maradt a csapat, majd ki-ki ment a maga útjára. És ezzel megvolt a tanév utolsó előtti programja. Következő állomás: Csapatátör 2011!

Bauer Iván

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Mikor a szerelem eljött hozzád
már nem hitted, hogy létezik
Megsebezted mert a fájdalomban biztos voltál
A piros rózsák szirmai hullnak
ülsz a múlandóságba nézve
Halandóvá sebezted a halhatatlant.

Guten Tag!

Tavaly szeptemberi brühli látogatásunk után, most március 30-án rajtunk volt a sor, hogy vendégül lássuk cserepartnereinket. Izgatottan vártuk őket 30-án délután, amikor jött a

láncüzenet, hogy a repülőgép késéssel indult, így az érkezésük hajnali egy órakeresés várható. A busz végére megérkezett, a diákok kiszálltak s mi régi ismerősként üdvözölhettük őket. Hazaérve kínáltuk vendégünket étellel, itallal, de csak a fürdőszoba meg az ágy kellett.

Másnap reggel Guten Morgen-nel köszöntöttem vendégünket, pedig elég nehezen megy nekem a német. Reggeli után indultunk máris a Fekete Házba, ahol Nemes Zsuzsa tanárnő várt bennünket. A kiállítás, amit közösen néztünk meg A világ éjszakai arca címet viselte. Már is ki lehet találni, hogy csillagokról, naprendszerekről szólt. Úrutazásunk végén kérdésekre kellett válaszolnunk. Ebéd után idegen nyelvi drámajátékokat néztünk, aminek kevesebb sikere volt, mint az azt követő Aquapolis-i fürdőzésnek. Pénteken Dékány Zoltán tanár úr vezetésével bemutattuk cserepartnereinknek városunkat.

Ebéd után hazatértünk otthonainkba, hogy kicsit beszéljünk, ismerkedjünk. Szombaton Ópusztaszerre mentünk, hogy kis ízelítőt adjunk a magyar népi kultúrából. A közös programok közül feltehetően meg kell említenem, hogy egy domaszéki tanyára mentünk, ahol számunkra is meglepő módon, a német diákok le voltak nyugózva a tanyai csendtől, a csillagok sokaságától és a hatalmas táborúztól, amit derék cserkész barátaink raktak.

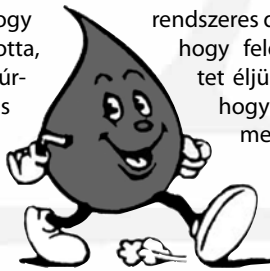
Hétfőn nekünk, magyar diákoknak, sajnos iskolába kellett mennünk, a németek viszont koncertet hallgattak. Délután kürtös kalácsot süttött Pintyi Sanyi anyukája, ami nagyon ízlett és nem csak a német diákoknak. Búcsúzásképpen pólókat írtunk alá egymásnak, valamint vendégeink megfogadták, hogy 18 éves korukat betöltvén, újra eljönnek bennünket meglátogatni. Szomorúan vettük tudomásul, hogy eljött a kedd reggel, s vele együtt a búcsúzkodás is. Cserepartnerem indulás előtt még oda-súgta: Még maradnék egy napot!

Berkeszi Áront 11. A

Véradók

Afolyóson álltam, amikor meghallottam Nagy Mariann tanárnő hangját. Azt kérdezte, hogy ki múlt már el 18 éves, mert a DÖK véradást szervez és szeretettel várnak jelentkezőket.

Kirázott a hideg, ahogy az agyam lejátszotta, hogy túvel megszűrjék a bőrömet. Mégis sajnáltam, hogy még nem töltöttem be a felnőtt kort. Igazából nekünk csak egy kis szűrés, pár perc kellemetlen érzés, de egy ember számára az egész életet jelentheti. A véradáskor mindössze 4,5 dl vért vesznek le. Azért van szükség a véradókra, mert a vér semmivel sem pótolható. Évente 400 ezer vérré, vérkészítményre

szoruló beteg van, akiken segíteni tudunk. Annyi dolog divatos a mai világban, mindenki védi az állatokat, mert annyira aranyosak, de az emberi életek is fontosak. 4 millió lehetséges véradóból csupán 250 ezer rendszeres donor van. Fontos, hogy felelősségteljes életet éljünk és az az érzés, hogy segíteni tudunk, megmentjük egy másik ember életét csupán egy véradással, nagyon jó érzés. A DÖK köszöni azoknak, akik elmentek és adtak vért. A többiek legközelebb sok szeretettel várjuk.

Kohl Norbert
DÖK, kulturális munkacsoport

TAVASZI PAPIRGYŰJTÉS

Iskolánk a DÖK közreműködésével tavaszi papírgyűjtést szervez.

A gyűjtés időpontja:
május 16. (hétfő) 7.30-tól 14.00-ig

A legtöbb papírt gyűjtő osztály jutalomban részesül! A gyűjtésből befolyt összeget a DÖK programjainak megvalósítására használja fel.

ÖKOISKOLA

SZEPICENTRUM

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Glóriát feldobta holdnak
Sírjából feljöttek a holtak
Álmukban meghaltak az élők
Megalvadt a félelem vére
Zuhogott a glóriád fénye.

PIÁRFUTÁR

Máriapoli

A fokolár mozgalom éves rendszeres lelki gyakorlatát idén sok év után külön Szegeden is megtartotta, itt iskolánkban. Az egyik szervező, volt diákunk édesapja, Erhardt Gyula megköszönte, hogy itt lehettek, mert a rendezvény jól sikerülhetett: Külön köszönjük a szervezés és készülődés során kapott sok segítséget, így igazán otthon éreztük magunkat, kihasználva az épület adta sok-sok lehetőséget! – mondta. Kiss Imre újszegedi plébános így számol be a rendezvényről:

Mi is az a Máriapoli, Mária városa? Egy lelki gyakorlatos jellegű összejövetel. Azért nevezik „városnak”, mert a társadalom minden rétege jelen van: a kétkezi munkástól a professzorokon át a parlamenti képviselőig. Jelen van mindenféle életállapot és hivatás: világiak, szerzetesek, papok. Korosztályban is teljesen átfogó képet nyújtanak a résztvevők: a karon ülő kisbabáktól a fiatalokon, családokon át a nyugdíjasokig, idősekig. És azért nevezik Mária városának, mert amint Mária Jézust megszülte, ebben a „városban” is megtapasztalják, hogy a kölcsönös szeretet által Jézus ígérete szerint megszületik, jelen van. „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, én ott vagyok köztük” – mondja Jézus. (Mt 18,20). Jézus nevében összejönni azt jelenti, hogy a tőle tanult szeretetben jövünk össze, ahol az Ő mértékével és Ő érte szeretjük testvéreinket. Úgy is szokták mondani, hogy a Máriapolira ez a „belépőjegy”.

A Mariapolik a Fokoláre Mozgalom (Mária Műve) ideiglenes városai, amit a világ minden részén évente fölépítenek. Ezekben a találkozásokon az egység lelkiiségének egy-egy témáját mélyítik el előadások, tanúságtételek, kiscsoportos beszélgetések által.

Ebben az évben hazánkban két helyszínen volt Máriapoli: Zánkán és Szegeden. Szegeden a piarista gimnázium adott

helyet ennek a sajátos típusú lelki gyakorlatnak. A fő téma az Isten akarata volt, amit többek között a havi életige által is elmélyítettek a résztvevők: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Az előadások között volt, amit videó segítségével hallgattak meg a mozgalmat alapító Chiara Lubichtól. Ezen kívül helyi előadók szavai igyekeztek a témát elmélyíteni. A Máriapolit Gyulay Endre ny. püspök úr is meglátogatta. Március 14-én ő mutatta be a szentmisét és homíliájában hangsúlyozta a lelkiismeretünk szavának való engedelmességet.

A szegedi Máriapolin összesen 360 résztvevő volt. Leginkább Csongrád, Békés és Bács-kiskun megyékből jöttek. Öröm volt látni a sok fiatalot és a sok családot. Mindenki aktív építője volt a „városnak”: tanúságtételek, tapasztalatok megosztásával, csoportvezetéssel vagy a csoportban való tevékeny bekapcsolódással, fórumokon való jelenléttel és közreműködéssel vagy az étkezés és takarítás konkrét szolgálatainál. A fórumokon a család, a nevelés, a politika-közélet, művészet, mezőgazdaság témakörében lehetett elmélyülni, új utakat keresni és találni.

A Fokolár közösség tagjai az év folyamán életkoruk, hivatásuk és földrajzi helyük szerint havi vagy sűrűbb rendszerességgel kis közösségekben találkoznak, hogy megélik a közösséget és megerősödjenek küldetésükben, hogy vigyék a világba az Evangélium jó hírét, és azon dolgozzanak, hogy Jézus vágya – hogy „legyenek mindnyájan egy” (Jn 17,21) – mielőbb és minél szélesebb körben megvalósuljon.

(További információk a www.fokolare.hu honlapon.)

Kiss Imre
plébános

A FOKOLÁRE MOZGALOM

A Fokoláre Mozgalom egy kis „nép”, mely világszerte elterjedt különböző népek és kultúrák között. A legkülönbözőbb foglalkozású, különböző társadalmi rétegekhez tartozó, különböző vallású vagy nem vallásos meggyőződésű emberek kötelezték itt el magukat, hogy egy szolidálisabb, egyesült világ magját alkossák. Különböző kulturális környezetben élők ezt a lelkiiséget, s így termékeny párbeszéd nyílik:

– a katolikus világban az egyes emberek és a különböző csoportok, mozgalmak és társaságok között, hogy megerősítsék az egységet.

– a különböző keresztény egyházak között, hogy a teljes közösség felé haladjanak.

– a különböző vallásokkal és a nem vallásos meggyőződésűekkel. Együtt töreksenek az igazság teljességére és az egyetemes testvériség megvalósítására, amire a világon mindenki vár.

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

PIÁRFUTÁR

A munkából utazó anyák
ahogy lelkiismeretük prédikálni kezdett
elaludtak a villamoson
mint öregasszonyok a régi templomokban.

Pribékfalvától a Sándor-palotáig

Hetven évvel ezelőtt, 1941. április 3-án tisztázatlan körülmények között vetett véget életének gróf Teleki Pál, Magyarország miniszterelnöke. Az évforduló apropóján idézzük fel életútjának legfontosabb állomásait.

1879. november 1-jén született a nagynevű erdélyi arisztokrata családban. Bár nem tartoztak a legvagyonosabb arisztokraták közé, a birtoknagyság elegendő volt ahhoz, hogy kiváló nevelést kapjon. Az elemi iskola után 1889 és 1907 között a budapesti piarista gimnáziumot végezte el, s mint arisztokrata-csemetéhez illik, természetesen magántanulónaként és természetesen kiváló eredménnyel. A gimnázium után a korban is divatos jogi tanulmányokra adta fejét Budapesten. Az egyetemi évei alatt kezdett a földrajztudomány felé fordulni. Az egyetem elvégzése után részben politikai, részben pedig a tudományos pálya felé fordult, ezt megszakította, hogy az első világháború alatt frontszolgálatot teljesített.

A vesztes háború után Teleki is azok között volt, akik igyekeztek csökkenteni a vereség következményeit. A magyar tárgyalódelegáció tagjaként hatalmas anyagot állított össze a magyar érvek igazolására. Nevéhez kötődik a híres „Vörös térkép”, mely a Kárpát-medence etnikai arculatát mutatta be. Nem az adatokon múlt, hogy a magyar érvek nem találtak meghallgatásra...

Az aláírt trianoni békediktátum tragikusan érintette a Teleki-családot is. Az elcsatolt területekkel együtt az ősi birtokok is elvesztek. A gróf egyre intenzívebben fordult a politika felé: 1920. július 19-től 1921. április 13-ig először tölti be a miniszterelnöki székét. A nevéhez köthető a belső konszolidáció megindulása, de a nehéz idők jelzi, hogy egy évet sem tud eltölteni ezen a poszton. Lemondása nem jelent távolmaradást a politikától. Számos politikai-társadalmi egyesületben vállal szerepet (Keresztény Nemzeti Liga, a Tár-

sadalmi Egyesületek Szövetsége), elnöke a Menekültügyi Hivatalnak, országgyűlési képviselő, majd felsőházi tag. Folytatja tudományos munkáját (1924-25-ben a Népszövetség megbízásából szakértőként tevékenykedik Irakban), egyetemen tanít, de ezzel együtt jelentős tudományszervező tevékenységet is végez. Megalapítja a Szociográfiai Intézetet és az Államtudományi Intézetet, majd 1938-ban a Magyar Táj- és Népkutató Intézetet.

1922-23-ban országos főcserkész, majd tiszteletbeli főcserkészként vetette latba befolyását a magyar cserkészlet érdekében.

1939-re gyökeresen átalakult a nemzetközi helyzet. A győztes nagyhatalmak mellett fokozatosan egyenrangú féllé kezdett válni a vesztes Németország. Ez lehetőséget teremtett Magyarország számára, hogy az igazságtalan határokon változtatni tudjon, de ugyanakkor veszélyt is hordozott magában s ezt a veszélyt később (ahogy 1941. márciusában fogalmazott) Teleki is felismerte: „A magyar kormány fő feladata ebben az európai háborúban az, hogy Magyarország anyagi és népi erejét a háború végéig konzerválja. Mindenáron távol kell maradnunk a konfliktusban való részvételtől. A háború kimenetele kétséges.” Szavainak súlyát az a tény adja, hogy 1939. februárjában az erdélyi gróf visszatér a „nagypolitikába”: újra miniszterelnök. Az előbbi

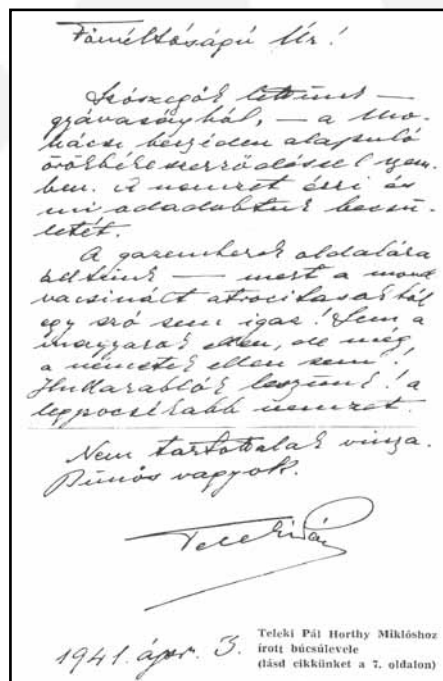
idézet körülírja legfőbb politikai törekvését. A bizonytalan kimenetelű háborúban – írta ezt 1941-ben, a német győzelmek tetőpontján! – hazánkknak a lehető legnagyobb távolságot kell tartani mindkét hadviselő oldaltól, s az adott helyzetben ez elsősorban a Harmadik Birodalommal való kapcsolat tekintetében volt kényesebb és nehezebb kérdés. Egyrészt Németország sokkal erősebb nagyhatalomként közvetlen szomszédunk, s ráadásul az elcsatolt területek visszaszerzése egyedül Hitler kezében volt – s ez nem csak elméleti lehetőség volt. Felvidék egy részének, Kárpátalja és Észak-Erdély visszaszerzése nagyon is kézzelfogható eredmény volt a német kapcsolathoz. Az egyensúlyozást az is nehezítette, hogy a másik fél, Nagy-Britannia éppen pusztán létéért küzdött s kisebb gondja is nagyobb volt, minthogy hazánkknak bármiféle tényleges segítséget nyújtson. Ennek ellenére bátor gesztusként Teleki befogadta és tovább engedte utazni a lengyel menekülteket.

1941. márciusában jött el a döntés ideje. Teleki választatni kényszerült. Németországgal együtt megtámadni Jugoszláviát további területek visszaszerzését jelenti, de ugyanakkor erre az esetre számolni kell a brit hadüzenettel. Ha távol maradunk a konfliktustól, annak viszont beláthatatlan következményei lehetnek: kockára tehetjük nem csak az esetleges területnyerés-

günket, hanem az addig visszaszerzett területeinket is, nem beszélve Németország magatartásáról.

Teleki nem volt képes felvállalni a döntés következményeit – ne felejtjük, akárhogy is dönt, mindkét lehetőség az ország jövőjére nézve súlyos hátránnyal jár. 1941. április 3-án hajnalban maga ellen fordította fegyverét.

Kiss Gábor Ferenc
történész
SZTE

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

- Engem csak a szerelem őriz
őrizd meg a szerelmet nekem -

- Nem őrizhető meg a szerelem -
Akkor bármilyen meg lehet velem. -

PIÁRFUTÁR

HORIZONT

Jelentés az kurucz hadak állapotjáról

Adjon Isten kendnek jó egészséget és boldogságot, szép magyar hazánknak Libertatet. Mivel nagyságos Urunk, Felsővadászi Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelmünk megbízott vala még Szent György havában, én becsülettel teljesítettem. Parancsára felmértem dicső hadainkat, azok gyengéit, erősségeit, hogy tisztán láthassuk, mik volnának a tennivalók, hogy az megátalkodott római király fejről letépjük Szent Koronánkat, és Rákóczi urunk fejére helyezhessük.

Legelőbb szólnom kell hős huszárjainkról, kik sebesebbek, mint a gondolat és állandó portyáikkal háborgatják az elent, hogy az soha nem érezheti magát biztonságba, legyen szép hazánk határain belül, de akár Morva-, Osztrák- vagy Stájerországban. Igen büszkék lehetünk még a fejedelem karabélyosaira, kik mint a dragonyosok harcolnak lóhátról, vagy gyalogosan is, fegyelmезetten állnak minden megpróbáltatást, mit csak férfiember tapasztalhat a csaták poklában. Emellett vannak még sok lovasok, nemesek, kik csupán egy jobbágnak telkét bírják, ők sem fegyverzetbe, sem fegyelemben nem párnai a fentebb leírt csapatoknak, de a magasságos Úristen a magyart nyeregbe teremtette, így ők is tudnak küzdeni vitézül. Sajnos lovascsapataik az Bécsben lakó királynak is vagonon. Huszárok az gaz rácoktól, kik elfuták a török elől hazánkban ke-restek menedéket, vannak dragonyosaik is, és még Nagy Lajos királyunk korát idéző nehéz páncélt viselő vasba öltöztetett lovasaik, kik utolérni a mi huszárjainkat soha nem tudák, de a csatákban mint a tenger árja megállíthatatlanok.

Mostan pedig a gyalogosokról kell szólnom. E téren komoly hátrányba vagyunk, hisz a római király katonái olyanok valák, mint a nagyságos Hunyadiak idejében az gaz pogány vasléptű janicsárjai. Ezek a kutyák ráadásul már csak tüzet okádó kézi bombardákkal vannak felszerelve, melyre ha feltűzik Szent Péter kését, lándzsások védelme nélkül is közelharcba bocsátkozhatnak. A csatákban vonalba állanak, ha mozdulnak egyként teszik, nem fűti őket vágy, érzelem. Fegyelmük a vaskemény kiképzésnek és kegyetlen

Kuruc hagyományőrzők

altisztjeiknek köszönhető vala fenntartva. Nekünk csupán a fejedelem palotásai, kik e harcmodort bírják, és Lajos frank király, Isten soká megtartsa trónján, által küldött három battalion gránátos. Még Bocskai urunk által nemességgel adományozott keresztény hajdúk is kemény katonák a harcban, csak sokszor idő előtt kezdik a fosztogatást, mely után ő nékik már parancsolni nem tud még az Úristen sem. Vannak még nálunk sok jobbágyok, kik a haza hívó szavára fegyvert ragadtak, lelkesek, és szívükben az nagy sok szenvedés lángja izzik, de fegyverük nékik is kevés van és a fegyelem, mely csatában győztes erény alig bírnak, s ha eljő az idő aratásra, szüretre haza kell térniük, hisz jövőre a seregnek enni is kell.

Ágyúnk sajna kevés vala, csupán az mit az elfoglalt várakban lelénk, de mivel az német hanyagsága miatt csak kevés ágyú vala a kőfalak mögött. Így pattantyúaink csak sírhatják vissza még Mátyás király korát, hol a királyi arzenál több, mint száz ágyút számlált, köztük egy akkorát, melylyel Mehmed szultán lövette Konstantinápoly falait az Úr 1453-ik évében. Az ostromok így csupán kiéhezhetéssel juthatnak sikerre, mivel az ágyúk hiányába a falakat lerombolni nem tudánk.

Jelentésem zárásul azon következtetésre juták, hogy seregeink legnagyobb hiánya a fegyelem, melynek növelése meghozza majd a győzelem édes gyümölcsét. A kutya németnek mása sincsen, csak a fegyelem, de nem oly lelkesek mint mi vagyunk, nem oly vitézek, mint hajdúink, nem hajtják el úgy az ellen marháját, mint a huszárok és nem bírják úgy az Úristen szeretét, mint a magyar. Kérem, Uram, e levelemet jutassa Rákóczi urunk kezébe, hogy e tények függvényébe tervezze meg jövő évi hadjáratunkat, melynek koronája

Bécs városának eleste lészen, mint Mátyás idejében, és hazánk is oly nagygyá lészen újra.

Kelt az Úr megtestesülésének 1706-ik évében Mindenszentek havának 17-ik napján.

Szupera Péter
kurucz hadak főinspektora

MŰSZAKI ALAKULATOK

Külön műszaki csapatokat a XVIII. század elején más hadseregekben sem szerveztek még, így a műszaki feladatokat (aknaásás, sáncolás stb.) a kurucoknál is alkalmilag összeállított egységek végezték, francia hadmérnökök vezetése alatt. A szakértelmet kívánó munkát mesteremberekkel, bányászokkal végeztették el, a földmunkára a környék lakosságát vették igénybe. A kuruc műszaki szolgálat kimagasló teljesítménye volt Érsekújvár erődjének korszerű kiépítése a francia Rivière ezredes irányítása alatt.

EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT

A kuruc hadsereg egészségügyi szolgálata megfelelt a korabeli európai hadseregekének, ami azonban ebben az esetben a minimumot jelenti. A tábori egészségügy élén a fejedelem udvari orvosa, dr. Lang Jakab Ambrus állt, alája tartoztak (már ahol voltak) az ezredsebeszek, és az országban működő néhány patika.

Minden század személyi állományához hozzátartozott, legalábbis elvben, egy borbély, de a sebesültek nagy részét – éppúgy, mint a polgári lakosságot – javasasszonyok gyógyították. A tábori egészségügyi szolgálatnál lényegesen többet nyújtott viszont, korát megelőzve, a kuruc hadigondozás. A rászoruló sebesültek és a hősi halottak ellátatlan hozzátartozói a katona rangjához mért kártérítést kaptak, általában háromhavi zsoldot vagy egyévi adómentességet.

A sebesültek gyógykezelésére mélyen az arcvonal mögött polgári ispotályokhoz kapcsolódó hadikórházakat szerveztek, a lábadozók számára curatoriumokat állítottak fel, s ezekben a betegeket államköltségen gyógyították. Hadikórház működött többek között Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, curatorium Stubnyafürdőn és Rimaszombaton.

A sebesültgondozás költségeinek fedezésére az ónodi országgyűlés XI. törvénycíkké egy labanc főúr, Szirmay István bírtokainak jövedelmét rendelte. A katonákról való gondoskodás körébe tartozott a hadifogolycsere-egyezmény megkötése 1705. április 26-án. A csere alapja a katonai rang, illetve a havi zsoldilletmény volt.

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

PIÁRFUTÁR

Kikelt magából.
Mi kelt belőle
meglepődve látta
mielőtt az a
fejét levágta.

Siklóernyők, tutajok, kampók és horgok

Termés- és magterjesztés a növényvilágban

Bogáncsot szedegetni a ruhából, a szilvamagot egy laza mozdulattal az árokszéltre hajítani, szétköpködni a dinnyemagot – mind-mind nagy segítség a növényeknek az elterjedésben. A növények – mint tudjuk és tapasztaljuk – helyhez kötött élőlények. A fényért való küzdelem azonban arra kényszeríti őket, hogy bolygónk minden lehetséges területét birtokba vegyék. Elterjedni pedig úgy tudnak, ha az utódok minél távolabb kerülnek az anyanövénytől nemzedékről-nemzedékre. Éppen ezért a növények a legkülönbélebb termés- és magterjesztési módokat fejlesztették ki a törzsfajlódás során.

A magvak terjesztésénél legegyszerűbb kihasználni azt a szállítóeszközt, amely szinte mindig rendelkezésre áll: a szél. A virágpor, amely apró, s rendkívül könnyű képlet, könnyen szállítható a széllel. Azonban a legkisebb mag tömege is sokszorosa a legnagyobb virágporszemnek.

Kevés olyan növény akad, amely vállalja azt a kockázatot, hogy olyan apró magvakat fejleszt, hogy azt a szél is könnyen röptesse. Miért kockázatos az apró mag? Mert benne kevés tartalék tápanyag raktározódik el, ami pedig a csírázáshoz nélkülözhetetlen. A legapróbb magvakat az orchideák fejlesztik. Egy termésben akár 4 millió is lehet, s ezeket a szél röptíti. Az orchideamagban egyáltalán nincs raktározott tápanyag – ezért ilyen kicsi és könnyű. A csírázáshoz minden orchideának egy gomba segítségére van szüksége: a fiatal csíranövénynek ugyanis a gombafonalak szívják fel a szükséges tápanyagokat.

A szélterjesztésnek egy másfajta módja, ha szél az egész növényt rázza, s így messzire szétszórja annak magvait. Így terjednek pl. a pipacs és mák magjai, melyek tokterméséből (gubójából) a szél hinti szét a magvakat. A homokos, sivatagos területeken élő ördög-szekér termésérés után elszárad, a szél tövestől tépi ki a talajból, s tovagörgeti, miközben termései, magvai szerteséjjel hullanak. A széllel való terjedésnek a növények kifejlesztették egy, az előbbieknél sokkal hatásosabb módját: a mag vagy termés felületén ún. repítőképzőművek fejlődnek. Ezek nagy felületűek, könnyedén beléjük kap a szél, s akár kilométereken át szállítja. Lehetnek a repítőképzőművek hártás szárnyak, mint amelyet a fenyőmagvakon, illetve a juhar, a kóris, a szil és hárs termésén találunk. Ezek a fáról lepattanva jellegzetes „helikopterszerűen” pörögnek a tengelyük körül. A repítőképzőművek másik jellegzetes csoportja a repítőszőrök. Ilyenek találhatók pl. a pitypang (gyermekláncfű) termésén, melyet a kisgyerekek szívesen vesznek kezükbe, s fújnak szét. Sokan nem tudják, hogy a tavasszal oly kellemetlen fehér „nyárfapehely” is tulajdonképpen a nyárfa magvain lévő repítőszőr. Mi több, a gyapotnövény fehér repítőszőrei adják a gyapotot is. Nagyon hasonlít a gyapot repítőszőreihez a hazánkban gyomnövényként és jó mézelőként ismert semelykóró (más néven: vaddohány, vadgyapot) repítőszőre. Az árvalányhaj csodaszép, fehér szálai – melyek régen magyar legények kalapján díszlettek – tulajdonképpen nagyméretű repítőszőrök. Ugyancsak repítőszőrös termések indulnak útnak a gyékény szétfeszlett buzogányvirágzatából.

A vízi- és vízparti növények a víz szállítóképeségét használják ki a termés- és magterjesztéshez. A legjobb példa erre a kókusz-

pálma. A kókuszpálmák közvetlenül a tengerpartokon élnek. Az érett, emberfaj nagyságú termések, a kókuszdiók sokszor a vízre pottyannak, s tutajként utaznak. A kókuszdió középső terméshala laza, rostos szerkezetű, benne levegő raktározódik (úszószövetnek is hívják). Ettől rendkívül kicsi a termés fajsúlya, könnyedén úszik. Ha a kókuszdió valahol kiköt a szárazföldön, kicsírázik. Ez a hatékony terjedési mód magyarázza, hogy a kókuszpálma a trópusi tenger-

parti területeken mindenhol elterjedt. A hazai fajok közül vízen úszó termése van a sárga vízitöknek.

Sok növény az állatokat használja fel a termések terjesztésére. Egyesek édes, lédús, húsos terméssel, gyümölccsel csalogatják az állatokat. Azok elfogyasztják őket, de a termésekben lévő ellenálló magvak átvészelik a bélcatorna „vegyi támadásait”, s az ürülékkel együtt távoznak, majd az új helyen kicsíráznak. Gyorsan terjesztik a boglyós gyümölcsűeket (pl. berkenye, bodza, málna) az énekesmadarak. A fákon élősködő fagyöngy fehér terméseit ugyancsak énekesmadarak terjesztik. E faj magvai kemények, s rendkívül ragadósak, így mikor kikerülnek a madár bélrendszeréből, könnyen fennakadnak egy-egy faágon, s ott

csíráznak ki. Vannak gyümölcsök melyek magvait nem nyelik le az állatok – vagy épp az ember –, mert ahhoz túl nagyok (pl. szilva, barack, cseresznye, meggy). Ezeket inkább elhajítják, ezzel terjesztve az adott növényfajt.

Egyes növények az állatok raktározó tevékenységét használják ki. A mókusok és a szajkók a legkülönbélebb helyeken raktározzák el a száraz, de tápanyagban gazdag makkterméseket (pl. a mogyoró és a tölgy termését). A raktárányag egy része ugyan elfogyasztásra kerül, néhány szemről azonban mindig elfeledkezik a raktározó, melyek aztán kicsíráznak.

Az állatok útján történő terjesztés még közismertebb módja, mikor a termések a felületükön lévő horgok, kampók, szőrök segítségével akadnak az állatok szőrzetébe és tollzatába (pl. bogáncs, királydinnye, bojtortján).

Előfordul a hangyákkal történő terjesztés is. Sok növény magván, termésén olaj és fehérjetartalmú, ehető szövetdudorok vannak. Az ilyen magvakat táplálék gyanánt a hangyák messzire elszállítják, ahol kicsírázhatnak (pl. vérehulló fecskefű, csattanó maszlag, egyes ibolyafélék).

Végül meg kell emlékeznünk a magterjesztés leglátványosabb módjáról, az ún. önterjesztésről. A termések száradása során feszítő, csavaró erők lépnek fel, és a termés felnyílásakor a magvak közelebb vagy távolabb pattanva szétrepülnek (pl. nebán-cs-virág, ibolyafélék, zsálya). A Földközi-tenger partvidékén is élő uborkás magrugó termése a kocsanýról hirtelen leválik, és a benne lévő nagy nyomás miatt létartalma a magvakkal együtt kifecskendeződik. A földmogyoró termését a talajba nyomja, ott csírázik ki. A gólyaorr termése pedig a talajra kerülés után csavarodó mozgása révén a talajba fúródik, tehát magát ülteti el.

Szabó Gábor
novícius

Az ördögcsáklya félelmetes termése

SZÉPI – KÉP

JANE EYRE (1996) – romantikus dráma – r.: Franco Zeffirelli – Jane Eyre-t, a nincstelen árva kislányt nénikéje leányiskolába adja büntetésből. Bűne annyi, hogy okos, tehetséges, és nem hajlandó alávetni magát a felnőtt világ hazug, képmutató törvényeinek. A szigorú leányiskolában kíméletlen megaláztatásokat kell kiállnia. Évek múltán az ifjú Jane Thornfieldbe szegődik nevelőnőnek, hogy a kastély mindig távol levő urának törvénytelen leányát, Adele-t tanítsa. Thornfield ódon falai baljós titkokat rejtene. Egy titokzatos szolgáló néha fel, majd eltűnik, időnként pedig hátborzongató nevetés hallatszik a homályos folyosókon.

Szereplők: William Hurt, Charlotte Gainsbourg, Joan Plowright

NEMO KAPITÁNY (1997) – kalandfilm – r.: Michael Anderson – 1867-ben a jelles tenger-biológust, Arronax professzort felkéri, hogy derítse fel milyen titokzatos szörny garázdálkodik az Atlanti óceán északi részén. A tudóst az expedícióra elkíséri a lánya, Sophie is. A szörny és a tudósok első találkozása tragikusan végződik: a professzor és lánya a szigonyral remekül bánó Neddel együtt besodródik a tengerbe, ahol az élőlény helyett egy különös tengeralattjáró várja őket, fedélzetén Nemo kapitánnyal. A Nautilusnál nincs jobb felsze-relt hajó és a tudósok boldogok, hogy végre méltó körülmények között dolgozhatnak. Ned azonban nem osztja örömeiket, a férfi mindenáron meg akar szökní a tengeralattjáróról.

TIGRIS A HÓBAN (2005) – olasz vígjáték – r.: Roberto Benigni – Az elismert költő és egyetemi tanár, Attilio De Giovanni szenvedélyes és kissé különc ember, aki képes magát levetni a földre a tanítványai előtt, csak hogy jobban érzékeltesse a költészet hatását. Éjszakánként álmaiban mindig ugyanaz a gyönyörű nő jelenik meg és Attilio senki mást nem akar feleségül, csakis őt. Amikor találkozik álmai hölgyével, Vittóriával, álmai mégsem válnak teljesen valóra. Közeledését az irodalmár Vittoria határozottan visszautasítja. Egy nap Rómába érkezik Attilio arab származású, de évek óta Párizsban élő költő barátja, Fuad. 2003-at írunk és

Újdonságaink

az iraki háború már a levegőben lóg, Fuad pedig úgy dönt, hogy visszatér Bagdadba, hogy a bajban honfitársai mellett legyen. Vittoria, aki Fuad költészetéről ír könyvet, elkíséri a költőt Irakba. Attilio nemsokára szörnyű hírt kap költő barátjától: Vittoria súlyosan megsérült az amerikai bombázások alatt és élet-halál között lebeg. Attilio eget-földet megmozgat, hogy kijusson Irakba. A háború kellős közepébe érkezve gyógyszer kell szereznie, hogy szerelme életben maradjon.

Szereplők: Roberto Benigni, Nicoletta Braschi, Jean Reno

SISSI-TRILÓGIA – romantikus film – r.: Ernst Marischka – A fiatal Sissi egy kastélyban él szüleivel és testvéreivel, apja, a bajor főherceg, tiroli birtokán. Életük békés, nyugodt elzárt-ságban töltik napjaikat. Nem ér el hozzájuk az osztrák birodalom zaja és úgy tűnik soha nem fogja megzavarni életüket a nagyhatalmi politika. Egy napon azonban levelet kapnak Ferenc József császár édesanyjától, Zsófia királynőtől. A császár édesanyja ugyanis ki szeretné házasítani a fiát és válaszára Sissi nővéreére esett. Az örömtől repeső császárnőjelölt, édesanyja és Sissy azonnal csomagolni kezdenek, hogy részt vegyenek azon a bálon, amit Zsófia a leendő menyasszony és fia összeismertetése miatt szervez. Az ifjú Ferenc József azonban véletlenül összetalálkozik a báltól eltiltott Sissy-vel. A két fiatal egymásba szeret és ezzel kihívják maguk ellen az egész korabeli birodalmi szokásrendet...

Szereplők: Romy Schneider, Karlheinz Böhm

SZÉPI – HANG

Filmzene

♫ **DAVID HIRSCHFELDER (A filmeket is érdemes megnézni!)**

– Shine (1996) – ettől szerettem meg Rhamnyinov zongoramuzsikáját...

– Elizabeth (1998)

Gitárzene

♫ **STEVE HACKETT**

Stephen Richard Hackett (1950. február 12. –) brit dalszerző és gitáros. Kiemelkedő sikereket ért el az angol progresszív rockot játszó Genesis tagjaként, ahová 1970-ben csatlakozott, s nyolc stúdiólemezen szere-

pelt. Emellett 1970-től kezdve szólólemezeket is kiadott.

1986-ban aztán megalapította a GTR nevű zenekarát Steve Howe segítségével, aki a Yes és az Asia tagjaként vált híressé. Még az alapítás évében kiadták első (egyetlen) lemezüket, mely a Billboard 200 toplistájának a #11 helyét érte el. Az album leghíresebb száma a „When the Heart Rules the Mind” pedig bekerült a Top20-ba. 1987-ben aztán az együttes felbomlott Hackett kilépésével.

A GTR elhagyása után folytatta szólókarrierjét, s így több lemezt is kiadott. Az ekkori zenei stílusát a világzene, valamint a klasszikus muzsika jellemezte. Az ő gitárjátéka olyan zenészeket inspirált mint Alex Lifeson, vagy éppen Brian May.

Ezek csak az újak – a régiak is szépek/érdekesekek...

– Bay Of Kings (1983)

– Tribute (2008)

– Out Of The Tunnel's Mouth (2010)

Színdarab

♫ **GEORGE BERNARD SHAW: PYGMALION** – színmű 2 részben – ebből született a világhírű My Fair Lady musical (megvan a film, s zenéje is).

Churchbeat

♫ **SZÖVETSÉG EGYÜTTES**

– Olyan Istenem van (2007)

– Csupa napsugár (2008) – inkább gyerekeknek való vallásos énekek...

Kórus-muzsika

♫ **CANTIAMO KÓRUS – GALGAHÉVÍZ-RŐL**

– Jézus dicsérlek (2005)

– Él a Krisztus (2007)

♫ **TÉR-IDŐ - A KOSSUTH RÁDIÓBÓL**

Úrhódító – a számítógépes játék (r)evolúciója

A Tér-idő új, négyrészes sorozata ezen a héten áttekinti a videojáték történetét az első pixelhősök megszületésétől a modern 3D-s virtuális világok kialakulásáig, s azt vizsgálja, miképp épül be a videojáték a tudományba és a kultúrába.

Úrhódító – a számítógépes játék (r)evolúciója – Az első igazi számítógépes játékok a hatvanas években születtek az amerikai – főleg hadiipari – kutatóközpontokban és egyetemeken. A hetvenes években már megjelentek a konzoljátékok, amelyek átmenetet jelentettek a társas- és a vi-

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Rég továtűnt mosolyba fogódzom
és mosolygok, hogy más is fogóddzon
az enyémbe, mely épp oly tűnő,
mint az volt, mely engem vezetett.

deojáték között. Már a hatvanas-hetvenes években, a hőkorszakban megszülettek a különböző műfajok prototípusai: a lövöldözős-, a kaland-, a stratégiai, a szimulátor játékok. A nyolcvanas évek közepétől terjedtek el az otthoni számítógépek, s a játékfejlesztés hatalmas üzletnek ígérkezett. Az évtized végére a technikai fejlődésnek köszönhetően már látványosabb, gyorsabb játékok készültek, amelyek animált szereplőkkel, mozgó figurákkal rajzfilmszerű élményt kínáltak. A kilencvenes évek második felében a játékok és az internet összekapcsolása jelentette a mérföldkövet. A hőkorszaktól a 3D-s virtuális világig tartó technikai fejlődésről Beregi Tamás, a számítógépes játékok első ötven évét bemutató Pixelhősök című könyv szerzője beszélt. A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Űrhódítók című kiállítását pedig Képes Gábor muzeológus mutatta be.

Videojátékok az oktatás és a tudomány
Kumpera Ferenc tanár arról beszélt, hogy vannak olyan játékkészítő szoftverek, amelyek megkönnyítik a gyerekek számára a számítógép megismerését. A tanórákon is lehet ezeket alkalmazni, például fizikai, matematikai kísérletek modellezésére és szemléltetésére. Baltavári Tamás történész a Total War nevű játékokat használja arra, hogy kor-és élethű környezetben rekonstruáljon történelmi csatákat, így a mohácsi ütközetet is. A videojátékok az emberek szociális viselkedésének tanulmányozásához is mintául szolgálhatnak. Ma már az is

a kutatások részét képezi, hogy a valós társadalmi helyzetek vizsgálatához mennyire nyújthat megbízható modellt az online környezet. A second life, a második élet világa is rengeteg hasznot hozhat a valóságos életünkbe. Meskó Bertalan kutatóorvos még egyetemista korában kereste fel a virtuális birodalmat, a műsorban azokról a tapasztalatairól beszélt, hogy mennyire van jelen az orvostudomány a virtuális világban.

A videojátékok a sportban és a művészetben – Adorján Viktor médiaszakos egyetemi hallgató a virtuális autóversenyekről és a szimulációs programokról beszélt, amelyek a hivatásos autóversenyzők felkészülését is segítik, de szerepet játszanak a busz- és teherautósofőrök képzésében, sőt újabban már a mozgonyvezetők is a virtuális masinán vizsgáznak először. Huszti Csaba és Varga Szabolcs egy saját tervezésű virtuális orgonát mutatott be a műsorban. Az A22 Galériában látható, hallható Hangkertek című installációt Mengyán András mutatta be. Beregi Tamás elmondta, hogy a régi Commodore 64 gépeket ma már hangszerként használják, s zenéket írnak rájuk.

Virtuális szép, új, online világ

Vajda Zsuzsanna pszichológus a BBC több mint tíz évvel ezelőtt elindított, Teletubbies című, kisbabáknak szóló filmsorozatáról mondta el a véleményét, mely már két-három éves korban tévénezővé szocializálja a

gyerekeket. Fromann Richárd szociológus a digitális generációról és a legnépszerűbb online szerepjátékról, a WOW-ról beszélt, amelyet tizenhárom millióan játszanak a világon. Susan Greenfield, az Identitás a XXI. században című könyv szerzője szerint a számítógépes játékok, a virtuális világ, az internet megváltoztatja az emberi agy működését. Eltűnik az személyiség, és az identitással rendelkező „valaki agyak” helyére a kifinomult cselekedetekre és gondolkodásra képtelen, élvhajász, „senki agyak” lépnek. Keresztes Zoltán pszichiáter szerint Susan Greenfield félelme nem reális, az evolúció azt bizonyítja, az ember nem tud ilyen gyorsan változni.

♪ E-KOTTÁK

Eddig ezekről alig szoltunk – de kincsek vannak itt (is)!

- Werner Alajos: Nagyheti passiók
- MAGYAR NÉPI PASSIÓ – Virágvasárnapra és Nagypéntekre
- Muszty-Dobay: Gitáriskola – és a Csalamádé mellékletek
- Flamenco giáriskola
- Slágermúzeum 1-28
- Beatles, Leonar COHEN, Koncz Zsuzsa, Illés életmű válogatás
- És még sok más: érdemes benézni a kottatárba!

Szarkáné Gyerjék Judit
Szegheő József SP

Tudod, hogy nincs bocsánat

Volt szerencsém a közelmúltban részt venni, bátyámmal, Piros Adorján tanár úrral Hobo József Attila-estjén. Először féltém tőle, mert azt gondoltam bluesos, gitáros előadás lesz, amit nem igazán kedvelek. Ehhez képest kellemes meglepetésként ért, már az elején láttam, itt bizony nem koncert lesz.

Kevés díszlet, de sehol sincsenek hangszerek. Így nagy izgalommal vártam ez előadó megjelenését. Megjelent és elszállt belőlem az a várakozás, amit az előadás megkezdése előtt éreztem. Nem ilyen belépőre számítottam. De a nagy lelombozódás után, fokozatosan újra építette bennem azt a hegyet, amit a végére már nem is lehetett megmászni.

Nem tartozott József Attila a kedvenc költőim közé, azért azt mégis tudni kell, hogy a szavaltok nagyban elősegítenek megszeretni egy verset. Legalábbis nekem. Őszintén megvallva sok-

szor küszködtem a könnyeimmel is.

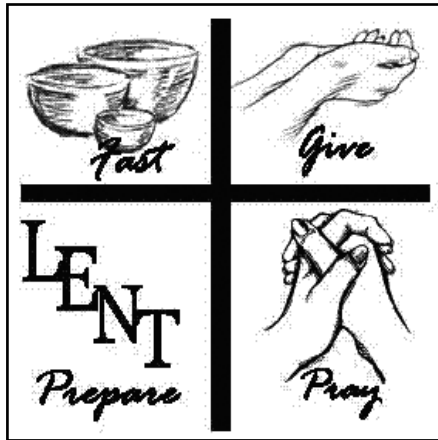
Ígérte nagyon remélem, betartja, ősszel olyan szerencsés helyzetben lehetünk, hogy akár egy Hobo-bérletre is szert tehetünk, amit nagyon ajánlok mindenkinek, aki csak egy kicsit is szereti a kultúrát, mert mint azt Földes úr is említette: „A kultúra fejlődése rajtunk múlik...”

Piros Zénó Márk
öregdiák, 2010. Dékány

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

*Aki a világot zsebre rakta
az elhagyta.
Jaj, jaj nekünk
kilyukadt a zsebed
legalább tartsd alánc
a kezed.*

Left Corner

Easter is a promise
God renews to us in each spring.
May the promise of Easter
fill your heart with peace and joy!
Happy Easter!

Please write a similar, short Easter poem and send it to my e-mail address: mnagy@szepe.hu

Nagy Mariann

S.H. is...

Áprilisban a következő történettel hívom ka-landozni Olvasóimat.

Scriptura fővárosában, Orthographiában, Corner felügyelőt tartották a legtehetségesebb rendőrnymozónak. Néhány bonyolultabb bűnesetnél még a Scotland Yard is kikérte a tanácsát. Számos előnyös tulajdonsága mellett azonban akadt a derék felügyelőnek két hibája is: abszolút rövidlátó volt és szerfelett szórakozott.

Történt egyszer, hogy egy rablóbanda után nyomozott és egy megbízható besúgójától neszét vette, hol csípheti el a bandavezért.

Két teljesen egyformán épült utca volt Ortopgraphiában: a Pont utca és a Pontosvessző utca. Nos az előbbi, azaz a Pont utca 3-as számú házának egyik üres garázsában volt a hír szerint a tolvajvezér főhadiszállása. Corner meghallván a címet,

nyomban útnak eredt, még-hozzá gyalog, hisz ha feltűnik az utcában egy rendőrségi autó, embere még felfigyel rá és el-szelel. Gyalog viszont hosszú volt a séta, így mire a két utca környékére ért, már sötétedett, s minthogy szórakozottságában a szemüvegét otthon felejtette, csak homályos foltokat látott az utcablákon, betűket nem. Némi töprengés után mégis rájött, melyik az a két szemre egyforma utca közül, amelyikbe mennie kell. Annak ellenére rájött, hogy még sosem járt ezen a vidéken.

Kérdés: Mi igazíthatta útba?

Válaszaitokat küldjétek e-mail címemre: mnagy@szepe.hu

Jó fejtörést!
Nagy Mariann

Forrás: Kun Erzsébet: 111 minikrimi. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1987

Right Corner

A friend was in front of me coming out of church one day, and the preacher was standing at the door as he always is to shake hands. He grabbed my friend by the hand and pulled him aside.

The Pastor said to him, "You need to join the Army of the Lord!"

My friend replied, "I'm already in the Army of the Lord, Pastor."

Pastor questioned, "How come I don't see you except at Easter?"

He whispered back, "I'm in the secret service."

It was Palm Sunday but because of a sore throat, 5-year-old Bobby stayed home from church with a baby-sitter. When the family returned home, they were carrying several palm fronds. Bobby asked them what they were for.

'People held them over Jesus' head as he walked by,' his father told him.

'Wouldn't you know it,' Bobby fumed, 'the one Sunday I don't go and he shows up.'

Pasqua

Per Pasqua, Pierino entra in una pasticceria.

– Buongiorno! Vorrei un uovo di Pasqua per favore.

– Certo. Come lo vuoi? Grande o piccolo?

– Mah... Una cosa media, diciamo come la Sua testa. Però con qualcosa dentro!

Gesù muore e va in paradiso, li incontra un vecchio ed iniziano a parlare. Così Gesù gli chiede di raccontarli la sua vita. Ed il vecchio inizia: "Beh... ho avuto una lunga vita... sono stato falegname! Mio figlio è diventato molto famoso." Gesù lo guarda commosso e gli fa: "Babbo!" "Pinocchio!"

Nei giorni prima di Pasqua, un prete va a benedire le case.

Di casa in casa, entra in una macelleria, al che un vecchio macellaio gli si avvicina sulla porta e gli fa: "Ehi, reverendo, è qui per la resurrezione della carne?"

È Pasqua. Gesù entra nel Tempio e vede che tutti stanno festeggiando: vino, polli, pesce, torrione... Si avvicina a San Pietro e gli fa: "Senti un po', cos'è sto casino qua? Dove avete trovato i soldi?" "Mah, Giuda ha venduto qualcosa!"

Az emberi élet: táltentum

Szokták-e néha olvasni a statisztikai jelentéseket? Azt gondolom, hogy nem erre összpontosítják a figyelmeteket, legfeljebb érintőlegesen vesztek tudomást egy-két adatról. Mégis szeretnék megbeszélni Veletek néhány mutatót és esetleg együtt gondolkodni arról, ami mögötte van.

Kezdjük mindjárt az egyik legfontosabbnál. A 2003-as adatok alapján (azóta csak romlott) évente 120-130 ezer ember hal meg Magyarországon. A halálózást tekintve Oroszország és Románia után a harmadik vagyunk Európában (kb. 13 ezrelék). Hazánkban a várható élettartam férfiaknál 68 (!) év, nőknél 76 év. Franciaországban ugyanez 75 és 83 év. Ez önmagában sem biztató, de különösen nem az, ha összevetjük a születésszámmal. Hazánkban a születések gyakorisága kb. 9 ezrelék. 1949-ben a születések száma majdnem 200 ezer volt, míg 2003-ban csak 90 ezer. A születések számának alacsony volta és a magas halálozás együttesen évi 30-40 ezer főnyi népességvesztést jelent, mintha egy kisvárost kitörölnének a térképről minden évben.

A jövőnkért aggódó emberek nem mehetnek el ezek mellett az adatok mellett. Úgy néz ki, hogy mind a kettőn változtatnunk kellene.

A halálózási mutatók romlását összességében az egészségtelen életmód okozza. Fokozza ezt, hogy az utóbbi években romlott az egészségügy, nőtt a túlhajszolt, stresszes életvitelű emberek száma, valamint a környezeti káros ártalmak is erősödtek. Hiszen túlesszük, túliszszuk magunkat egészségtelen ételekkel, italokkal (túlsúlyos a férfiak 42 és a nők 30 százaléka). Régen a nehéz fizikai munkát végzőknek természetesen kellett a kalória, de a számítógép mellett ennyire már nincs szükség. A férfiak közel fele és a nők több mint egy-negyede dohányzik, s hazánkban az alkoholisták száma az elmúlt évtizedekben megháromszorozódott. Kevészet mozgunk. Ennek eredményeként hazánkban szív- és keringési betegségekben 100 000 lakosra számolva 2003-ban 508 ember halt meg, míg Franciaországban (az előző évben) 174-en. Vagyis a szív- és keringési halálozás kb. két-háromszorosa a Nyugat-Európai számoknak. Nagy a különbség.

A születések száma több okból csökken. A család évében (a katolikus egyház 2011-et a család évének nyilvánította) a család szerepének kihangsúlyozása nem maradhat el. A jó családban nemcsak több gyerek születik, de a szülők is tovább élnek, ezt

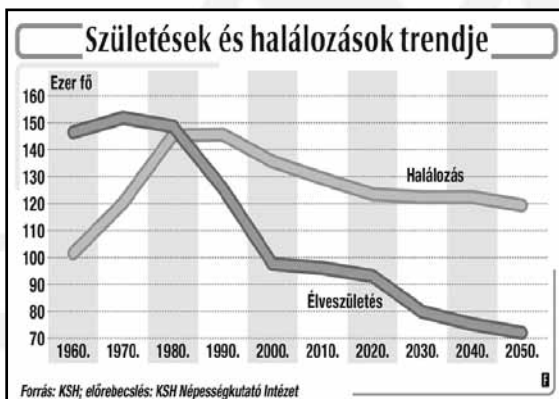

vizsgálatok bizonyítják.

Probléma Nyugaton és Keleten egyaránt, hogy lényegesen meggyengült a társadalom legfontosabb építőköve, a család. A válások száma megnőtt, jelenleg minden második házasság válással végződik. 1980-ban az újszülöttek 7,1%-nak „nem volt apukája”,

2000-ben a kisbabák már 29%-a házasságon kívül jött a világra, ha világra jött.

Őseink a magyar nemzeti öntudat kihalásától, etnikai értelemben vett „feloldódásától” féltek, nyilván nem alaptalanul. Azonban a „nemzethalál” bekövetkezhet a szó szoros értelmében is. Nem természeti katasztrófától, nem háborúban, hanem általam. Általam, általad. Mi ne járuljunk hozzá ehhez a folyamathoz! Az Úristen úgy bízta ránk az életünket, mint azokat a bizonyos táltentumokat a Bibliában. Nem szabad elkötyavetyélni. Jó lenne az egészségre vonatkozó ismereteket jobban megismerni, meismertetni. Ezek legalább olyan fontosak, mint az elvont matematikai és egyéb agyunk pallérozását szolgáló ismeretek. Kár, hogy nincs már egészségtanóra az iskolákban és úgy kerülnek ki fiatalok az iskolapadokból, hogy nem tudják, mit kell tenni a hasmenéses, lázas, hányó beteggel. Mikor kell diétázni és mennyit kell pihenni.?

Egy népesség egészségi állapotát elsősorban a társadalmi környezet, az életszínvonal az egészségtudatos magatartás befolyásolja. Hatással van rá a genetika, a környezet, a higiénés viszonyok, és csak 10 %-ban az egészségügyi ellátás színvonala. Az orvosi ellátás csak a végső megoldás. Mondhatjuk azt, hogy egy nép egészsége nagyrészt attól függ, hogy milyen a betegségmegelőzés színvonala, milyen a még egészséges fiatalok és középkorúak életmódja (korszerű kifejezéssel „egészségtudatos magatartása”).

Az előrelépés kulcsa az iskolákban végzett elsődleges megelőzésben van, ami az egészségeseknek szól. Mindannyiunknak erkölcsi kötelességünk személyes magatartásunkkal is példát mutatni és nevelni környezetünket Mindenkinek azon a poszton, ahová az élet állította.

A húsvéti sonkához és tojáshoz jó étvágyat kívánok és ne felejtsetek el meglocsolni az ismerős lányokat!

Dr. Dénes Ilona
iskolaorvos
ilonadenes@hotmail.com

Öregdiák – nem vén diák

Bátornak és nyitottnak kell lennünk

Ebben a hónapban Dékány Zoltán tanár urat kérdezzük egykori kecskeméti diákélményeiről.

Tanár úr, mi indította arra, hogy a piarista gimnáziumba iratkozzon?

Még a rendszerváltás előtt költözött a családom Kecskemét mellé egy kis faluba. Apukám körzeti orvos volt, és nem járhatunk helyben misére... Így ismertem meg Kecskeméten a piaristák templomát, ahol a hittanórákon Szojka Ödön atya nem egyszer szerzetestársai túráiról is hozott képeket. A vetítések (is) nagyon megtetszettek. Így eszembe sem jutott máshová felvételizni. Később kiderült, hogy általános iskolai osztályfőnököm is piarista diák volt, de csak a felvételim napján árulta el.

Mi volt a legmeghatározóbb élménye az iskolában?

Inkább élmények: a rengeteg tanulás, a szigor (néha keménység), a rugalmas következetesség, az egyenesség, a szakmai színvonal, és persze a rengeteg túra. Az ott eltöltött négy év alatt az első három nyári szünetben legfeljebb egy hetet töltöttem csak otthon. Szüleim is „rendesek” voltak, és elengedtek osztályfőnökömmel, Vereb tanár úrral (most nagykanizsai igazgató) akár a Balatonra vitorlázni (le is vizsgáztunk!), akár Rómába biciklivel, vagy kenuzni folyóinokon, és túrázni hegyeinkben. Mivel osztályfőnökömet az utolsó évben elhelyezték, a negyedik kerékpártúrát már együtt szerveztük egy osztálytársammal: az Isztriai-félszigetet tekertük körbe, és Vereb tanár úr eljött Vácra, „kísérőnek”.

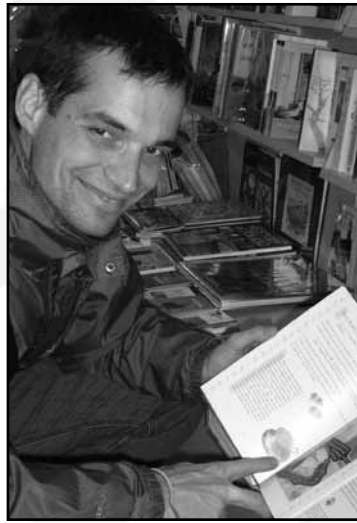
Ön a rendszerváltozás előtt kezdte, de utána fejezte be a piarista iskolát. Érezhető volt a két időszak között valamilyen változás?

Igen, 1988-ban már nem kellett oroszból felvételiznünk, nyáron pedig kaptunk egy levelet, hogy az addig kötelező orosz helyett pl. angolt vagy latint is választhatok a német mellé. Aztán '91-től számos piaristát elhelyeztek az újra induló iskolákba, azaz több civil tanárunk is lett. Addig csak férfiak tanítottak minket, onnantól már nők is.

Voltak-e olyan meghatározó tanáregyéniségek, akik példaként állnak ön előtt pedagógiai munkájában?

Természetesen, többen is. Még ma is azt vallom, hogy többet tanultam tőlük a négy év alatt, mint az egyetlen módszertan órákon. Persze elegyítettem az ő „trükkjeiket”. Ruppert tanár úr egyszerre tartott érdekes és vidám órákat, ugyanakkor még ma is gyöngyözik halántékunk kiváló osztálytársammal, Papp tanár úrral, ha a minden órán bekövetkező plusz-minuszos dolgozatait és feleltetéseit felidézünk. A németet Sárközi tanár úrnál nagyon szerettem, a latinban Salánki és Gulyás tanár urak órái alatt sütkeztem, de Táncoz tanár úr földrajz órái (és módszerei) is mélyen belém vésődtek. Mészáros Gábor tanár urat pedig egyszerűen szerettem. Osztályfőnökünkről már beszéltem. Többen közülük sajnos már nem élnek...

Adott-e az akkori iskola olyan konkrétan megfogalmazható értékeket, amiket szívesen látna ma a szegedi iskolában?

Ez az iskola nagyon sok értékkel nyílt meg újra, és azóta is folyamatosan töltődik: többek között ilyen a nyitottság, az építkezni tudás és akarás a semmiből. Nagyon kevés munkahelyen adatik meg az embernek, hogy több baráti kapcsolata is lehet, hogy segítjük egymást jó szóval és tettel. Az akkori iskola sok értékét pedig az egykori kecskeméti diákok és tanárok áthozták ide: a szigor, a túrák, bűnbánati liturgiák stb. Mindezek összolvadása miatt beszélnek a renden belül a „szegedi modellről”. De hogy egy kicsit konkrétan legyek: boldogabb lennék, ha a mai diákok és szüleik ugyanúgy elfogadnák és tisztelnék a tanárokat, mint ahogy azt mi és szüleink tették a mi tanárainkkal...

Német, latin és hittan szakos. De köztudomásúan szereti az idegen nyelveket. Hány nyelven tudja megértetni magát? Honnan ez a rajongás a nyelvekért?

Azért boldog lennék én, ha úgy és annyi nyelven tudnék beszélni, mint a kishűgom, vagy akár Pető tanár úr! Eleinte szüleim támogattak, majd a gimnáziumi évek terelgettek egyre jobban a nyelvek felé. A latin, meg persze a külföldön töltött idő miatt nagyon egyszerűen ki tudom fejezni magam spanyolul, olaszul és franciául. A német és a latin együtt segített az angolban, a jó általános iskolai orosz tanárnak köszönhetően még tavaly nyáron is „ment” az orosz Moszkvában. De minden csak ragadt rám. Mikor a spanyolt és az angolt „hivatalosan” is tanultam egy rövid ideig, hamar kiderült, hogy nem is vagyok olyan nagy „was ist das”.

Tanár úrról azt is sokan tudják, hogy nagy utazó. Nem csak diákjainak szervez rendszeresen vízi-, bicikli- és gyalogos túrákat, de egyedül is nekivág gyakran a nagyvilágnak. Közép-Amerikától a Távol-Keletig, Skandináviától Afrikáig bejárta a világot. Néhány éve végigjárta a Caminót. De meg is toldotta, mert Szegedtől gyalogolt, szakaszonként. Mi vonzza? A természet, a különböző kultúrák, a kaland, a megpróbáltatás?

Ez mind igaz, és nagyon fontos a nyitottság. Meg kell tanulnunk, hogy ráhelyezzük magunkat az Isten, és Rajta keresztül az emberek kezére.

Egy-egy építészeti csoda, egy szép szurdok vagy tengerpart mindig is magával ragad, de mégis a legszebb azt megélni, mikor (úti)társ nélkül, szélsőséges időjárási körülmények közepette, egy teljesen idegen kultúrájú és nyelvű országban megérezed, hogy az Isten ott van veled, figyel rád. Sokat lehet a magányban sírni és nevetni. Főleg magunkon. Sokszor nincs válasz a feltett kérdésekre. Sokszor nincs, vagy kevés a pénz, az étel vagy az innivaló, a fizikai és lelki erő, vagy a nyelvtudás. És jönnek emberek, akik felkarolnak, adnak a sajátjukból, meghívják lakásukba, eligazítanak minket utunkon. Legyen az akár lelki is. Mindezek az élmények idehaza, a viszonylagos kényelemben, a biztonságot nyújtó (?) mobillal a kezünkben – szerintem – jóval nehezebben találják meg az embert. Nem lehetetlen, csak nehezebb. Bátornak kell lennünk, és persze nyitottnak, hogy például ne terroristázzuk le az arabokat, csak azért, mert a tévé, vagy az arab világban soha nem járt ismerőseink ezt mondják. A legkedvesebb úti élményeim közül sok hozzájuk fűződik...

(SzePiPRESS)

Piarista iskola: Kecskemét
Érettségi éve: 1993

Kedvenc idézet: „Menjetez tehát, és tegyetez tanítványommá minden népet. Kereszteljétez meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! És íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig!” (Mt 28,19-20)

Kedvenc könyv: Coelho: Az alkímista, 11 perc

Kedvenc film: Forest Gump, Michael Palin úti filmjei

Kedvenc zene: Zorán, a Forrest Gump és az Egy tisztességtelen ajánlat filmzenéje

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Láttam ám a burzsuj csigát!

Két háza volt
öt lakattal
bezárva.
Iszi-piszi
ki hiszi?

Ezüstérmes a Tisza Volán U14-es kézilabdacsapata

Második helyen végzett az alsóörsi Erima országos kézilabda-gyermekbajnokságon a Tisza Volán U14-es fiúgyűjttese. A csapatban iskolánk több diákja is játszik

A szegediek megnyerték a csoportjukat, majd az elődöntőben a Gyöngyöst is legyőzték, ám a fináléban 8-8-as féldő után 19-17-es vereséget szenvedtek a Debrecen ellen.

Eredmények, csoportmérkőzések: Tatabánya–Tisza Volán SC 22–30 (9–13), Tisza Volán SC–Elektromos 24–21 (13–10), Ferencváros–Tisza

Az ezüstérmes csapat tagjai, álló sor, balról: ifj. Vágó Attila edző, Miklós Dániel, Szabó Péter (piarista), Szélpál Norbert, Pavlovics Bence (piarista), Árpási Patrik (piarista), Mátrai Péter, Pásztor Imre, Bartók Donát (piarista). Térdelő sor: Péty Dániel (piarista), Fenyővári Boldizsár, Engi Attila (piarista), Csomor Ádám (piarista), Almási Dávid (piarista), Miksi István, Urbán Egon (piarista), Mezei Bendegúz. (piarista)

Volán SC 23–20 (14–7). A csoport végeredménye: 1. Tisza Volán 4, 2. Elektromos 4, 3. FTC 3, 4. Tatabánya 1 ponttal. Elődöntő: Tisza Volán SC–Gyöngyös 27–17 (13–9). Döntő: Debrecen–Tisza Volán SC 19–17 (8–8), Tisza Volán: Urbán 4, Almási, Szabó 3-3, Szélpál, Miklós 2-2, Engi, Mezei, Péty 1-1, Mátrai, Pásztor, Csomor, Miksi, Fenyővári, Árpási. Edző: ifj. Vágó Attila.

A végeredmény: 1. Debrecen, 2. Tisza Volán SC, 3. Gyöngyös, 4. Elektromos, 5. Alsóörs, 6. FTC, 7. Alba Régia, 8. Tatabánya.

Kép és szöveg: delmagyar.hu

Tovább futók

MEGYEI MEZEIFUTÓ DIÁKOLIMPIA, 2011. március 23., Városi Stadion

Mindhárom csapatunk országos döntőbe jutott! Eredmények:

4. kcs. (1996-97): Csapat: 1. hely
Egyéniben:

1. Kopasz Donát 7.a
5. Gellén Tamás 8.b
13. Rábai Szabolcs 8.b
20. Németh Richárd 8.b
35. Vincze Ronald 8.b

5. kcs. (1994-95): Csapat: 1. hely
Egyéniben:

4. Stefán Máté 10.a
5. Borovszky Bence 10.a
7. Olgay György 10.a
11. Palásti-Annabring Csaba 9.b
27. Rózsa Dávid 9.b

6. kcs. (1992-93): Csapat: 1. hely
Egyéniben:

2. Seres Imre 11.a
3. Stefán Máté
4. Király Kristóf 12.b
6. Széles Benjámín 12.b
7. Kiss Márton 12.b
8. Barzó Pál Balázs 11.a
9. Ábt Dániel 11.a

(gyf)

Ötödik a Milán Sakkfeladvány

Április 3-án vasárnap került sor az Úszó Diákolimpia Országos Döntőjére, ahol Nagy Milán (12.a) képviselte iskolánkat és megyénket. 100 m gyorsan indult és V. helyezést ért el 0:54,24-es idejével, bár 50 m-nél ő volt az első. Az első helyezett ideje 0:53,17 tehát, majd egy másodperc! Gyönyörű eredmény! Dícséret az eddigi edzőinek is, és természetesen Milánnak is!!!

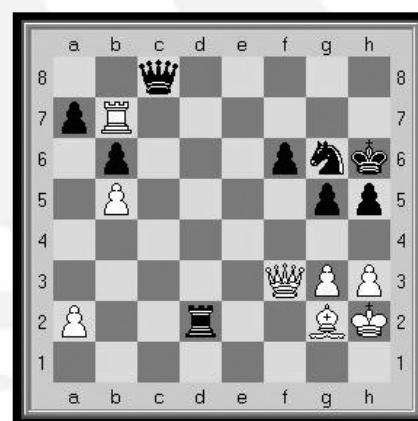
Ny. T.

BREUSTEDT - BRAMEYER
BUETZOW, 1969

A feladat nagyszerűen mutatja be a káros báb motívumát. Hol van itt káros báb?

Világos indul és két lépésben mattot ad.

A megfejtéseket Horváth Tibor tanár úr várja a tibi@szepi.hu elektronikus levélcímre.

Az előző lapszámunkban közre adott feladvány megoldása:

1. ... Vg1+!! 2. Kxg1 Fd4+ 3. Kh1 Bg1#

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

Sétálnak a falevelek
akárcsak a szerelmesek
szélhintóban ülve
kicsikét meghülve.

PIÁRFUTÁR

PARTVONAL

ISKOLAI REND- ÉS ILLEMSZABÁLYOK

1. § Az utcán és az iskola udvarán, de különösen a templomban és az iskolában viseld magad illedelmesen.
2. § Az iskolában ősszel és tavasszal d. e. 1/2 8 előtt, télen 3/4 8 előtt, d. u. 1/2 2 órákor pontosan jelenj meg.
3. § Az iskola küszöbére érve, vedd le kalapod és mindenkor köszönj illedelmesen.
4. § Ott foglald el a neked kijelölt helyet és várd be csendesen a tanító urat.
5. § Lärmát és port ne csapj az iskolában és annak környékén.
6. § Az iskolában a bútorokat és a tanszereket kíméld és ne rongáld, mert a kárt meg kell téríteni.
7. § Ha a tanító úr, vagy más felnőtt személy az iskolába lép, állj fel egyenesen és köszönj illedelmesen.
8. § Ha előljáród, vagy bárki más kérdést intéz hozzád, állj fel és felelj hangosan és érthetően.
9. § Az oktatás ideje alatt légy figyelmes, hogy tanulói kötelességednek eleget tethess.
10. § A feladott leckéket végezd lelkiismeretesen, de ne felületesen.
11. § Ne csúföld tanuló társadat, vagy felebarátodat, ne légy irigy vagy kevély, szólj mindig igazat, senkivel ne gorombáskodjál.
12. § Kövel ne dobálg és ne verekedjél.
13. § Fákat ne rongálg és állatokat ne kínozz.
14. § A házak falait ne rongálg és ne piszkítsd.
15. § Nyilvános helyen ne végezd szükségedet.
16. § Az utcán minden helyen és minden embernek illedelmesen köszönj.
17. § Ne dohányozz, a másét ne bánts.
18. § Gyermekek és embertársaid minden rossztól órizd.
19. § Előljáród és szülőid parancsát zúgolóds nélkül teljesítsd.
20. § Ne káromkodj, tanítódat tiszteld, neki engedelmeskedjél és ne légy hálátlan.
21. § Közvetlenül felkelés után mosakodj és fésülködj.
22. § A körmök ujjaidon vágva és tisztítva legyenek.
23. § Járásod egyenes és tetteid őszinték legyenek, ne légy indulatos, mert a harag rossz tanácsadó.
24. § Az utcán ne dalolj és ne füttyölj.
25. § A korcsmába és nyilvános táncmulatásokra eljárni szigorúan tilos.
26. § Szeresd felebarátodat, az erényt és igazságot, szeresd hazádat és tiszteljed annak törvényeit.
27. § Féld az Istent, dolgozzál és imádkozál.

(Száz évvel ezelőttről...)

Kijelölt betű	Messzire hajít	Út	De	Nem fogy el	Skálahang
Megfejtés (1)		Nagy-macska		Ezen a napon	
Erdőség	Alá		Tenyér		
	Megfejtés (2)		Zola regénye		
			Vereséget szenved	Boka egyenmül!	Zeneművek első része lehet
Osonni					
Európai ország					Yellow Submarine
					Római hat
Ejtsd	Tesz			Az élet alapja	
	Pénzt küld			Olasz humanista	
Szárnyas			Régi		
Lohol			Ellenkezés		
		Informatikai mérték-egység			Áruszélékt
		Igenév-képző			Cin
Legjobb része			Connection Oriented Network Service		
			Kén		
Kicsi					

Ebben a hónapban, a húsvéthoz kapcsolódik a rejtvény megfejtése. A megoldásokat 2010. április 30-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elektronikus levélcímünkre elküldeni: piarfutar@szepi.hu. Előző havi megfejtésünk: „Ahol az Úrnak lelke, ott a szabadság..” Pólot nyert Lengyel András 12. B osztályos tanuló. Gratulálunk!

BÁLINT LEA: BOLDOGSÁGOM ERDEJE

PIÁRFUTÁR

Az elefánt ormányával a fákat gyökerestül kihúzta
ormányát a rácson át most kockacukorért nyújtja.

ÁPRILIS 11. A KÖLTÉSNET NAPJA

Üzenem hát, hogy ki-ki olvasson illót az alkatához, - ha egyszer úgy határoz, - hogy könyvet kíván a kezébe venni. - Röviden ennyi.

Magyarul: akinek a szíve kőkemény, - annak nem való a költemény, - aki durván harsog, és bömbölve herseg, - az ne olvasson verset, - olvasson inkább prózát, - ha meg akarja őrizni a komoly ember pózát, - sorakozzanak a polcán a vaskos regények - szegénynek, - amíg a szem ellát, - vagy olvasson novellát.

Ezen belül, aki nem ragad bele a sárba itt alant, - akinél jelentkezik a kaland, - mint hiány, - aki a lelke mélyén indián, - és aki szerint az anyjukat - azoknak, akiknek fáj a vadnyugat, - az jobban teszi, ha Coopert és Karl Mayt - meg más hasonló regényeket fal majd. - Aki Prousttól - prüszköl, - és irtózik Joyce-tól, - annak gondolom, jobban fekszik Tolsztoj, - viszont akinek az olvasás csak afféle ebéd utáni ejtőzés, - az olvasson Rejtőt, és - ha még nem olvasta a Svejket - (ami elég sokat sejtet), - akkor ajánlom neki Hasekot, - ne sokat - habozzon, - lapozzon - bele, - de ha elégedetlen vele, - és ha nem jön be neki Wodehouse, - mert amilyet ő ír, olyat tud száz, - leküzdeni a lélek undorát - olvasson egy kis Kunderát.

De ne olvassatok ti prózát, - mimózák! - És ne olvassatok prózát, ti kábák, - akiknek a lábát - az élet - kemény bakancsa nyomja, mert szűk a méret, - és fölsértik apró kavicsok; - olvassatok ti Babitsot!

Hiszen azok az ászok, akik a lírát - írják, - és akinek alkotóterülete a próza, - az a tehetségét nyilvánvalóan elaprózza, - szóval sok-sok verseskönyvet vegyetek, - húzzák le a súlyos verseskötetek - a kabátzsebeket, retikulókat, tasókat, - ezt üzenem a nyájas olvasóknak.

Varró Dániel: Üzenet az olvasóknak (részlet)

FÖLD NAPJA 2011

április 22.

Beteg a Föld, gyógyítani kell. Kórságok gyötrik az emberek kapzsisága, hányavetisége, a háborúkban elszabadított romboló vegyi anyagok, az ipari melléktermékek, a szertelenül használt növényvédőszeres és egyebek miatt.

(Szakonyi Károly)

**KÉRJÜK, TÁMOGASSA
ADÓJA 1%-ÁVAL
A
DUGONICS
ANDRÁS
ALAPÍTVÁNYT**

SZÁMLASZÁM:

10402805-28012423-00000000

ADÓSZÁM:

19083924-1-06

PIARISTA

őregdiák-találkozó

2011. 09. 07.

10.00-17.00
FOCIMECCSEK

17.30-18.15
URBÁN JÓZSEF SP ELŐADÁSA:
MEGHÍVÁS KÖZÖSSÉGRE

18.30
VACSORA

20 éve újra
Szegeden

Jelentkezés, info: az egykori osztályfőnököknél,
vagy a zsova@szepe.hu, ill. a balukenobi@yahoo.com e-mail címen,
vagy a +36-20-586-8235 (Zsova Tamás) telefonszámon.

